

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY NAPI LAP *

IX. évfolyam, 215 (2499) szám.

Szerda

Nagyvárad, 1940 október 9

Magyarüldözés Romániában

Maga az áradás is megdöbbentő, mellyel Románia felől új és új hullámokban érkeznek a magyar menekültek. A megdöbbenést azonban elszorongatás fokozza, hogy milyen üldözések, kifosztások, testi és lelki bántalmazások részesültek a szerencsétlenek. És gyászba borult érzéssel kell megtudnunk, hogy voltak, akiket az üldözés életüktől is megfosztott s még a menekülés szomorú útját se tudták végigjárni, hanem martírsors lett az osztályrészük. Aztán a menekültnem tudók között táborozásra fogdoszák össze azokat, akiket ismeretlen tájak és végzetek felé akarnak elhurcolni. A Romániához szakított felc Erdély 650 ezer magyarjából 50 ezer már átmenekült magyar földre; a többi fölött pedig ott lebeg a veszedelem, mely még a pusztaság életét is kérdéssé teszi a számukra.

Hogy ez a romániai bánásmód mennyiben fel-le meg a bécsi döntés által kívánt jószomszédi szellemnek, arról hosszas jellemzés nem szükséges. Egyszerűen ki lehet mondani, hogy ez a legdurvább megszegése annak a döntő ítéletnek. A további következménye tehát más nem lehet, csak az, hogy ami határbiztosítást a döntő ítélet kilátásba helyezett, azt maguk a románok uszítják el maguktól az ő embertelen eljárásokkal.

Másik vonatkozása azonban a dolognak az, hogy Magyarország se maradhat tétlen a magyarok tizezreinek durva kiűldözésével szemben, s nem nézheti el a tulmaradt magyarok tömegének veszélyeztetett életét. Bizonyára megindul az a gyors diplomáciai közbérlés, mely ebben a tekintetben élére állítja a kérdést és elégtételt, illetve a tulmaradt magyarok sorsára nézve határozó biztositást kíván. Lesz-e ennek a diplomáciai fellépésnek eredménye? Talán formában igen, de őszinte meggyőződésben, s ezek szerint alakuló magatartásokban a románok részéről valami jobb kifejlődést nem nagyon várhatunk. Legalább is egyelőre hála számunkra rá, hogy odatúl a józan ész felülkerekedik azok sorában, akik századok óta csak gyűlölködésre szoktatták a román népet a magyarok ellen. Most államuk belső konvulzióktól remeg, s ők a konvulziókat úgy akarják levezetni, hogy minden elégtelenségnek martalékkul akarják odadobni az ottani magyarság létét és életbiztonságát. Azonfeül még további lázkepeket idéznek tömegeik elé, hogy a magyarság erdélyi földjét visszaszerezhetik és abból ismét diadalmasan kielégíthetik magukat.

Ezért a szerzővagyért csináltak már hamis történelmi tudományt, s annak a szellemével átitatták egész lényüket és szellemüket. Alkotó munka helyett felhalmoztak egy olyan felső és halott valójában még mindig tartoznak nekünk indulataival van tele. Ez a tultermelés a hazug életfelfogásban, s a román értelmiségnek ezzel való türelése, ez az, ami odatúl a más népek elleni irigységet, gyűlölséget és romboló hajlamokat vezet. Mikor fog ez a beteg szellemű tultermelés véget érni? Szinte kilátástalan kérdés. Mert a volt nemzedékek káros indulatait átörökölték az új nemzedékek, s ezek is csak a hagyományos gyűlölködés útján vélik elérni boldogulásukat, tehát ilyen értelemben lesznek nevelői a további újabb nemzedékeknek.

Hamis képzetüket növeli az, hogy példátlan szerencsével a mult világháború legyőzöttjeiből hirtelen diplomáciai győztesekké váltak, s olyan nagy országterületeket kaptak, ami az ő államvezető képességük méreteit messzi túlhaladta. Hogy országoszlásuknak ez a tulméretezés volt az oka, azt sehogyse akarják belátni. Azt hiszik, hogy igazságtalanság történt velük, amikor ország nagyságukat a történelem igazságtévese méréséklés alá vette. Ez a téves látomásuk elhiteti velük, hogy nekik az ezerevas magyar állam történelmi folyamatával szemben is joguk van, s hogy ők most visszakövetelhetnék valamit rajtuk, holt valójában még mindig tartoznak nekünk az Erdélyből vissza nem csatolt területekkel. Hogy ők ezeken a területeken is még mindig államcsönkítő beköltözöttek, azt nem akarják, nem tudják elismerni. Ellenben úgy hiszik, hogy nekik erejük lett volna az egész Erdély megtartására is, csak a nagyhatalmak nem engedték ennek az erőnek a megmutatását a magyarokkal szemben.

Erdély román feléből a magyar menekültek újabb csapatjai özönlenek

Vasgárdisták és csendőrök üldözik őket a határokig. — A Küküllő mentéről menekültek közül négyet agyonlőttek

Kolozsvárról jelentik (MTI): Tegnap újabb 58 Torockó-vidéki és 112 Küküllőmenti menekült lépte át a határt és jelentkezett a magyar hatóságoknál. Legtöbbjük egészen hiányos öltözetben, mindenéből kifosztva érkezett. Azt mondják, hogy a két Küküllő mentén élő magyaroknak a vasgárdisták kihirdették, hogy vagy azonnal elhagyják a román uralom alatt maradt erdélyi területet, vagy internáló táborba szállítják őket. Mivel a henstői és vetiscsai internálótáborok borzalmai meghaladják a világháború alatt szomorú hírnévre szert tett sípotelei haláltábor szörnyűségeit is, a magyarok és székelyek inkább szülőföldjük elhagyását választották. A szerencsétlen kiűldözötteket vasgárdisták és csendőrrörök hajtották a határig. Számos tanya és ház lángokban áll. A menekültek azt mondják, hogy házaikat és is-

zállokat a vasgárdista csőcselék előbb kifosztja, aztán, hogy a nyomokat eltüntesse, felgyújtja. A Küküllő-menti menekültek csoportjából három férfit és egy nőt a vasgárdisták kiállítottak a sorból, mert a határ előtti faluban kenyeret akartak kérni. A fegyveresek előbb késsel és puskatussal támadták a szerencsétlenekre, majd egy Mudura nevű altiszt parancsára egy közeli erdőbe kísérték. Sorsukról azóta semmit sem tudnak. De mivel az erdő felől később több lövést hallottak, attól tartanak, hogy a román katonák kivégezték őket. Székelykereszturra, Marosvásárhelyre és Kolozsvárra olyan tömegben érkeznek a menekültek, hogy az ottani hatóságok az ellátás lebonyolítására vöröskeresztes és zöldkeresztes személyzetet kénytelenek kérni.

A határmenti kaszárnyák, iskolák, kórházak zsúfolásig megteltek a szerencsétlenekkel

Marosvásárhelyen 1800 jegyzőkönyvet vettek föl súlyos bántalmazásokról

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar hatóságoknak súlyos gondot okoz a román részről kiűldözött magyarok irtózatos mértékben növekedő tömegének elhelyezése. A határmenti városok kaszárnyái és még rendelkezésre álló iskolái zsúfolva vannak menekültekkel. Tekintettel arra, hogy a legnagyobb részük olyan állapotban érkezett, hogy azonnali orvosi ápolásra szorul és a kórházak legtöbb helyen megteltek a földönfutóvá tett menekültekkel, a hatóságok a magánosokhoz fordultak egyes menekültek ideiglenes elhelyezése érdekében. A menekültek olyan szánalmas állapotban lépik át a határt, hogy alig van család a határmentén, mely egy-két szerencsétlent magához ne vett volna. Intézkedés történt, hogy szükségtelepeket és kórházakat állítsanak fel. Egyetlen kórházban 91 súlyos állapotban lévő menekült ápolnak. A menekültek legtöbbször betegek, sokan sebesülésekkel és roncsolásokkal érkeznek. A marosvásárhelyi körzetben 1800 jegyzőkönyvet vettek fel ápolás alatt álló menekültekről, illetve a vele elkövetett bántalmazásokról. Forgács Áron 46 éves aranyosmenti munkás arcát úgy összezúzták, hogy az egyik szemét műtéttel kellett eltávolítani. Fehér Irén 18

éves varrónőnek egy vasgárdista szabóollóval szúrta meg a nyakát. A leány súlyos sérüléseket szenvedett. A nyárádmonti, 61 éves özv. Marosi Jánosné gereblyével sújtották fejbe. A gereblye átütötte az övezgymek a koponyafalat. Elettbenmaradásához nincs remény. Holtzer Sándor 46 éves tisztviselőt súlyos tárggyal úgy verték mellbe, hogy a szegycsontjának szilánkjai a tüdejébe furódott. Önkvületben fekszik. A Nyárad és Küküllő mentén most veszik fel a jegyzőkönyveket, amelyek az ott elkövetett gyilkosságokat rögzítik le.

Névsor a meggyilkoltakról.

Eddig: Balázs Endre gazdálkodó, Virág János földműves, Virág Jánosné és Virág Erzsébet, Kovács Péter, Sii József, özv. Bars Áronné, Kiss Imre, Kelemen Ferenc és kiskorú Ferenc nevű fia, Kemény Pál, Fekete István és Fekete Lajos földművesek meggyilkolását vették jegyzőkönyvbe. Sokkal többet tesznek ki ennél az elhurcolt emberek száma. Ezek nagyrészt nyilván meggyilkolták. A magyar uralom alá visszakerült Erdély és főként a Székelyföld lakosságát mérhetetlen izgalommal töltik el a kiutasítások és a románok állati kegyetlenségéről átszivárgott hírek.

Mikor az odatúló menekülő, fegyvertelen magyarokat üt-kerik, fosztogatják, gyilkolják, akkor azt hiszik, hogy ez mind erő bennük. Az erőnek ez a képzete az, ami elragadtatja abba a képzelődésbe, hogy ők tulajdonképpen hatalmasak, csak a világ nem akarja ezt elismerni róluk. Hogyan lehet ezt a hamis képzelődést kigyógyítani? Csakis olyan történelmi erejű tettekkel, mely a magyarság mindenirányú fölényét világossá teszi előttük. Gazdasági, szellemi és hadi erőnyekben is mind meg kell mutatnia a magyaroknak, hogy fenntartó, építő, rendező erő van benne; nem egynapról-másnapra tartó, hanem örök erejű, történelmi gyökérből fakadó, amit semmi vihar ki nem dönthet. Ilyen imponáló

megnyilatkozás nélkül a román tulkezelődés soha ki nem jőzanodik. Viszont a kijőzanodás után bizonyosan elkövetkeznék, hogy a román nép a helyes önismeret útjára jusson, s neccak éhes vágyakkal akarjon szerepelni, hanem magából és a maga természetes jó tulajdonságaiból tudjon az emberiség javára valamit alkotni.

Menekültjeink szomorú csapatai siralmas bizonyosságul vonulnak föl az egész emberiség elé, hogy a román állam mai tultermelt vezető rétegei nem tudják helyesen föl fogni népük hivatását. Az eddigi történelmi igazságszolgáltatást félreértik. Még több megértésre van szükségük. Az is el fog következni, mert a történelem sohase végez fél munkát.

Dr P. A.

A kormányzó úr és felesége a Székelyföldön

Hétfőn délelőtt érkeztek a szászrégenbe, honnan különvonaton indultak el a székely nép közé

Budapestől jelentik: A Magyar Távirati Iroda jeleinti: A kormányzó úr főméltósága és a főméltóságu asszony vasárnap este a Székelyföldre utazott.

A főméltóságu pár hétfőn délelőtt 9 óra 45 perckor gépkocsin a szászrégeni vasútállomásra érkezett. Itt a kormányzó ellépett az állomás terén felállított díszszázad előtt, majd fogadta a városi és katonai parancsnokságok vezetőinek és a

hadserg mellé beosztott székelyföldi kormány-megbízottnak, dr. János Áron országgyűlési képviselőnek jelentését. Utána borátságosan elbeszélgetett a megjelentekkel.

Néhány perccel 10 óra előtt a főméltóságu ur és a főméltóságu asszony beszállt az állomásn várakozó különvonat szalonkocsijába. Pontban 10 órakor a vonat elindult a Székelyföld felé, ahol nagy szeretettel várja magas vendégeit a felszabdult székely nép.

Kedden este érkezik Nagyváradra Keresztes-Fischer belügyminiszter

A városházán két napig tanácskozásokat folytat a miniszter

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, Osváth László, dr. Sass Elemér miniszteri osztályfőnök, Sötönyi Gábor miniszteri tanácsos és Benczur-Ürmösy Gábor miniszteri titkár kíséretében kedden este 7 óra 2 perckor gyorsvonattal Budapestről Nagyváradra érkeznek.

A pályaudvaron csupán dr. Horváth György

m. kir. rendőrfőtanácsos, a nagyvárad rendőrség vezetője várja. Az előkelő vendégek gépkocsin a Park-szállóban levő lakhelyükre hajtanak.

Szerdán délelőtt a városházán megkezdik tanácskozását a belügyminiszter. A tanácskozások előreláthatólag 2—3 napig fognak tartani.

Nagyváradról a belügyminiszter gépkocsin folytatja az útját Kolozsvár felé.

A nagyváradai Ipartestület megalakulása

Nagyvárad. Saját tud. Az iparügyi miniszter leiratot intézett a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamarához, melyben felhívta, hogy az ipartestületi szervezet kiépítésével kapcsolatosan a nagyvárad kemara kerületébe tartozó városokban és községekben az előkészítő munkát végezze el. Az iparügyi minisztérium az ipartestületek beszerzésére helyszíni tárgyalásokat tart. Ezeknek a tárgyalásoknak az anyaga kiterjed a szervezendő ipartestületek működési területének megállapítására, a kinevezendő vezetőség személyi összehallgatására. Tárgyalások lefolytatása után az iparügyi minisztérium azonnali intézkedéseket tesz az ipartestületek működésének a megkezdésére. Az ipartestületek beszerzése helyszíni tárgyalásainak lefolytatására. Baintner Ottó miniszteri osztálytanácsos és dr. Kocsány Gyula miniszteri titkár ma Váradra érkeztek és Pleskó András, a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara megszervezésével megbízott szegedi kamarai titkár közreműködésével megkezdtek a kamarai kerület ipartestületeinek a felállítását. Ezekben a szervezési munkákban az ipartestületek országos központjának képviselőjében dr. Dobsa László igazgató is részt vesz. A nagyvárad ipartestület szervezésének tárgyalása ma délután folyt le a Kereskedelmi és Iparkamarában, amelyen résztvettek a nagyvárad ipartestület utolsó elnöke, alelnökei, pénztárosai

és az iparostársadalomban vezető szerepet játszó tekintélyes nagyvárad iparosok.

Az ipartestületek beszerzésére irányuló szervezési tárgyalásokat Nagyváradon kívül Bihar-megyében még Élesden, Érmihályfalván, Margittán, Nagyszalontán, Székelyhidon, Szatmármegyében pedig Nagybánya, Nagykároly, Szatmárnémeti városokban, továbbá Erdőd és Szinerváralja községekben tartják meg.

Pályázati hirdetés

A sárközi róm. kat. iskolaszék pályázatot hirdet egy női és egy férfi tanítói állásra. Pályázhatnak mindazon magyarországi illetőségű tanítók, akiknek szabályszerű oklevelük van. Javadalmazásuk egyenlő lesz az állami tanítókéval. Kántori oklevéllel rendelkező és ének-kart vezetni tudó férf. tanítók előnyben részesülnek. Pályázati határidő f. évi október tizenharmadika. Pályázatok Római Katolikus Plébániahivatal, Sárköz, Szatmár-megye, küldendők.

Szomorú levél a határon túlról

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt napokban kerülő uton levél érkezett egyik nagyvárad magántisztviselő címére a határon túl került magyar területek egyik községéből. Bevezető, magyarító sorokat felesleges ehhez a levélhez fűzni... Eppen ezért leközzöljük teljes terjedelmében... S aki ezt a levelet olvassa, az meg fogja érteni azt, hogy miért hagyták ott oly sokan családi tűzhelyüket s miért vállalták a menekültek keserves sorsát...

Kedvesem! Nem kis aggodalommal vagyunk eltelve, hogy gyermekeink felől mindezt ideig semmi hírt sem tudunk. A Jóistenben reménykedünk, hogy az ő kegyelme örökös felettünk. Leveleket kerülő úton küldöm s a választ ti is úgy küldjétek majd... Igen szomorúak vagyunk, hogy így elszakadtunk, de így láttuk jónak. Eddig is lehetetlen volt a helyzet, de most annál összehasonlíthatatlanul rosszabb. Olyan légkört teremtettek, hogy úton-útfélen molesztálják az embert. Este falun ki sem léphetni a házból; házainkat követ dobálják. A szomszéd községben... egy gázdalkodónak fölgyújtották a búzáját. Ott vagon búza égett oda. Úton-útfélen agítják a vasgárdát, hogy „az egész községet fölgyújtják... és hogy teljesebb legyen minden, minden magyart és zsidót ki kell irtani.“ Többször dobszóval szólítják fel a falvakat, hogy aki akar mehet és menjen Magyarországra. Az állami és magánüzemeknél is mindent megtesznek, hogy a magyar munkásoktól megszabaduljanak. Mindenféle okot hoznak fel ellenük. Epp ma érdekes esetem van, de hosszadalmas volna leírni, hamis árulkodásokat terjesztenek az igazgatóságok elé. Végtelenül lesújtóan hatott reánk ez a félreértés, hogy aki átment térjen haza! Hát mindazok menjenek akkor inkább a halálba, mint ide — még az én fiam is! Nagy szó ez, de így van! Ide is visszajött az egyik faluba három fiatalember. Rettenetesen elverték őket. Annyira ütlegelték mindeniket, hogy vérbeborulva estek össze. Követelték azt valani, hogy odaát bizonyos valakiket ők gyilkoltak meg. A szenvedések alatt először mondogatták, hogy nem is ismerik az illetőket. De végül megtörttek és magukra vállalták. Azután most már még dühösebben nekikestek, hogyhát „mégis igaz.“ Ott jártam a faluban éppen azon a napon. Beszéltem az egyik fiú édesanyjával. Elmondta, hogy összeláncolta vitték a fiúkat végig a falun és a román falusiak s az ottan lévő katonák tisztjeikkel együtt minden csúfságot elkövettek velük, szidalmazva, leköpdösve őket. Fiaink nagy tömege menekülve menekült innét és képtelenség ide visszaküldeni őket. Aki nem él itten, annak fogalma sincs arról, hogy mit jelent itt élni — és még kevésbé most ide visszajönni. Utazni ma isten-kísértés itt annak, aki magyar. Egyrésztől fáj nekik, hogy elrohantak sokan közülünk, másrésztől szeretnék, ha egyikünk sem lenne itt. Folyton kérdik, hogy mi mikor megyünk. Ilyenképpen vagyunk mi itten. Sokat írhatnék még, de győnge az én tollam arra, hogy kellőképpen visszaadja azt, ami itten van. Ti boldogok vagytok... Mi sem adtuk föl a reményt még és hiszem, nem is hiába reménykedünk. Irjatok fiainkról, ott vannak-e s mondjátok meg nekik ha ott vannak, hogy semmiáron ide vissza ne jöjjenek. Végtelenül türelmetlenül várjuk, hogy irjatok, el sem tudom képzelni, hogy irjatok volna. De igen naivult tettétek, ha egyszerűen a román postára bízattok volna. Olyan üres a község... Hiányzik a sok fiatalember... A templomok is olyan sivarak... olyan üresek... Ha írtok, vigyázzatok, mit írtok. Sértő dolgot ne írjatok. Mást mindent...

Most pedig a Jóisten legyen veletek...

Divatos nőcipők nagy választékban

P. 16.50 P. 17.20 P. 20.—

pompás formák, elsőrangú minőség

REICHARD cipőáruház

Nagyvárad, Rákóczi-ut 4.

A keletmagyarországi és erdélyi részek képviselőinek behívása az országgyűlésre

Negyvenhat a behívottak száma. A földművesek, iparosok és a román nemzetiségek képviselőit még további behívások történnek

Budapestről jelentik (MTI): Teleki Pál miniszterelnök a képviselőház mai ülésén bejelentette a keletmagyarországi és erdélyi ország-részek képviselőinek behívásáról szóló indítványt, mely a következők behívását indítványozza:

Adorján Imre, Albrecht Dezső, Anghi István, Árvay Árpád, Bálint József, dr. Balogh Arthur, dr. Bartha Ignác, br. Bánffy Dániel, Beke Ödön, gr. Bethlen György, gr. Bethlen László, Biró Zoltán, Bodnár Sándor, Botár István, dr. Bölöny Zoltán, br. Braunecker Antal, Deák Gyula, Ember Géza, Figus Albert, dr. György József, dr. Hinléder-Fels Ákos, dr. Jódái Gábor, dr. Keintsel Ede, Kiss Kálmán, dr. Kölesey Ferenc, dr. Kövér Gusztáv, dr. László Dezső (Gyergyószentmiklós), László Dezső (Kolozsvár), dr. Mikó Imre, dr. Paál Árpád, dr. Pál Gábor, Pálffy Károly, Pakocs Károly, dr. Patzkó Elemér, dr. Prall Mihály, Ráduly Lajos, dr. Székely Ákos, br. Szentkereszthy Béla, dr. Szilágyi Olivér, gr. Teleki Béla, gr. Teleki Ernő, gr. Toldalagi Mihály, dr. Török Andor, dr. Tass Gábor, dr. Váró György, Vita Sándor.

A miniszterelnök indítványában kérte a javaslatnak a Ház legközelebbi ülésének napirendjére tűzését.

Irányelvek a behívásoknál.

Az indítvány indokolásában a miniszterelnök rámutat arra, hogy a behívásra javasolt személyeket illetően a következő irányelveket vették figyelembe: A keletmagyarországi és erdélyi magyarság érdekeinek képviselőit tizenhét nehéz esztendőn keresztül a Magyar Párt látta el. Ennek köréből elsősorban azokat hívják be, akik a román uralom alatt is képviselők vagy szenátorok voltak, vagy a magyarság jelölése alapján a listán szerepeltek, de az ismert okok miatt a megválasztásig nem jutottak el. 1938-ban megszünt Romániában a parlamenti rendszer, a Magyar Párt nem működhetett tovább és ezért népközösséget kellett felállítani. A behívásra ajánlottak között vannak olyanok, akik a népközösségeknek voltak vezetői, vagy választott funkcionáriusai. A magyarság vezetői közül a választásokra való jelöltségre célszerűségi okokból olyanokat választottak ki, akik a román nyelvet beszélik. Ma már ez a szempont nem lehet irányadó. Azért tehát olyanok is vannak a behívásra ajánlottak között, akik — bár különböző okokból a választási névjegyzékből kimaradtak, a magyarság bizalmát bírták és ezért különböző tisztségeket töltöttek be. Ugyanezen szempontból a magyarság megnyilvánult bizalma alapján foglalnak helyet a behívásra ajánlottak között olyanok, akik az erdélyi egyházakban választás alapján töltik be tisztségüket, tehát bizalom alapján tevékenykedtek azokban a funkciókban, amelyeknek alkotmányvédők és nemzetformáló szerepük volt a román uralom alatt. Rendkívül fontosnak tartja az indokolás, hogy a kisgazda-földművesek megfelelő képviselőket kapjanak. Etekintetben is azt tekintette irányadónak, hogy a kisgazda-földműves rétegből behívásra ajánlottak legyenek, akik iránt a bizalom megnyilvánult. Az erdélyi kisgazda-földműves érdekeket az Erdélyi Gazdasági Egyesület képviselte. Ennek megfelelően szerepelnek a behívásra ajánlottak között az EGE egyes funkcionáriusai is, valamint az EGE alelnöke, akit az egyesület összes tagjai választottak. A behívottak száma 46. Ebben nem foglalnak helyet a román nemzetiség képviselői. Megtörténtek az intézkedések, hogy a román nemzetiségnek is meglegyen a megfelelő képviselője. Erre nézve későbbi időpontban terjeszti elő indítványát, akkor, amikor már tisztán fogjuk látni,

hogy a romániai magyarság érdekeinek védelmére megfelelő szervezet létesül és ennek működése biztosítva lesz. Az idő rövidsége és a közlekedés nehézségei miatt nem volt lehetséges az összes helyi viszonyokról tájékozódni. Ezért szándékában van, hogy a mostani képviselőket bizza meg, hogy kellő megfontolások után nevezzenek meg olyanokat, akikkel a ma-

Magyarázat a Magyar Élet Pártjából történt kilépésekről

Szálasi Ferenc kihallgatása a miniszterelnöknél

Budapestről jelentik (Budapesti Értesítő): Az utóbbi napokban különböző találgatások laktak napvilágot a Magyar Élet Pártjából történt kilépésekkel kapcsolatban. A közvélemény tájékoztatása céljából közlik, hogy egyes képviselők már hónapokkal ezelőtt nem olyan magatartást tanúsítottak, amelyet a pártfegyelem megkövetel. Ezért a miniszterelnök már az egyik koratavaszi értekezleten felhívta az esetleg elégedetlenkedő párttagokat, hogy ha nem azonosítják magukat a párt politikájával, lépjenek ki, amivel tisztul a nézet és önmaguknak, s a pártnak is szolgálatot tesznek vele. Akkor nem történt semmi és közbejötték a nagy külpolitikai események, a parlamenti szünet, majd a bécsi döntés. Az erdélyi törvényjavaslatok megszavazása után Imrédy és Jaross bejelentette a pártból való kilépését. Még ezután is látta a párt vezetősége, hogy a párt több képviselőjének magatartása még mindig bizonytalan. Minthogy ez a helyzet így nem volt fenntartható, a párt vezetősége vasárnap reggel határozott hangú levelet intézett ezekhez a képviselőkhez, hogy záros határidőn belül nyilatkozzanak, a párt tagjainak érzik-e magukat, helyeslik-e a párt politikáját, vagy külön uton akarnak járni és más célokat akarnak követni. Erre befutott néhány válasz, mely bejelentette a kilépést, de jött olyan válasz is, hogy az illető képviselő tovább is tagja kíván maradni a pártnak. Amint a válaszdásra kifizűzött rövid határidő letelik, a MÉP a kilépettek nevét közölni fogja.

A közvélemény egyrésze téves következtetést vont le Szálasi Ferencnek, a magyar nemzeti eszaki listák vezetőjének a miniszterelnöknél történt kihallgatásából. A tényállás ez: Amikor Szálasi kiszabadult, Ruskay útján bejelentette, hogy tisztelegő látogatást óhajt tenni a miniszterelnöknél. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy szombaton

magyarság képviselőit teljessé kell tenni, különösen abból a célból, hogy a földművesek és iparosok száma erősödjék. Ami a Magyarországon élő németeket illeti, alkalma volt a szakszervezetekkel tárgyalást folytatni. Az ő képviselőitük biztosításánál szintén a bizalom elve volt az irányító.

Márton Áron püspököt is kikezdte a román sajtó.

Bukarestből jelentik: Az *Universul* — közölte a *Brassói Lapok* betiltásáról szóló belügyminiszteri rendeletet, — megjegyzi, hogy az elégedetlenséget keltett a románok körében. A *Curentul* cikket ír a kiutasításokról és ezzel kapcsolatban sértőnek tartja Márton Áron kolozsvári prédikációjának azt a kitételét, hogy a magyarok úgy szorítsanak egymással kezét, hogy abból kiérezzék a Romániában maradt magyarok fájdalma. A cikk ezért retorziót követel.

fogadja. Ez a kihallgatás, amelyen Ruskay is résztvett, szombat este folyt le. Ez történt és ennyi más. Minden kombináció, különösen amelyek kompromisszumról, együttműködésről szólnak, csupán kitalálások. A kormány a nyilas párttal nem keresett kompromisszumot, nem is keres és vele kooperációt nem köt. Ebből következik, hogy ilyen kérdések nem is merülhettek fel, amikor a miniszterelnök Szálasi és Ruskayt fogadta.

A felsőház a keresztény egyházak törvényhozási képviselőivel foglalkozott

Budapestről jelentik: (MTI) A felsőház közjogi bizottsága ma délelőtt tárgyalta a keresztény vallásfelekezetek egyházi nagyjainak és képviselőinek felsőházi tagságáról szóló javaslatot, melyet többek felszólalása, valamint Teleki miniszterelnök válasza után mind általánosságban, mind részleteiben elfogadta.

Hosszu Gyula kolozsvári görög katolikus a magyar kormány megbízásából Bukarestbe utazott.

Budapestről jelentik (MTI): Egyik bukaresti lap azt jelentette, hogy Hosszu Gyula kolozsvári görög katolikus püspököt kiutasították. A valóság az, hogy Hosszu a magyar kormány felkérésére utazott Bukarestbe, hogy felhívja a kormány figyelmét azokra a következményekre, amelyekkel a románok magyarellenes intézkedései járhatnak. Hosszu a napokban tér vissza Budapestre, hogy megbízatása eredményéről a magyar kormányt tájékoztassa.

ERDÉLYI BANK R. T.

fiókinézete Nagyvárad

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Budapest leányintézete

ALAPITTATOTT AZ 1894 ÉVBEN

Központ: Kolozsvár

Belföldi fiókok: Marosvásárhely, Nagyvárad, Szatmárnémeti
Külföldi fiókok: Bukarest, Arad Brassó, Nagyszeben, Temesvár

Foglalkozik a Banküzlet minden ágával

Betéteket a legjobban gyümölcsöztet

Hiteleket folyósít

mezőgazdáknak, iparosoknak, vállalatoknak, kereskedőknek

A képviselőház ülésén előterjesztették az erdélyi képviselők behívásáról szóló javaslatot

A ház szerdán határoz a javaslat felől

Budapestről jelentik (MTL): A képviselőház ma délelőtti formai ülést tartott. Az ülést Törzs Tibor alelnök negyed 1 órakor nyitotta meg. Bemutatta a nyírmadai kerületben megválasztott Boér Agoston megbízó levelét, amelyet kiadtak az állandó igazoló bizottságnak. Boczoádi Szabó Imre, a gazdasági bizottság elnöke a betervezéséről jelentését az 1941-42. évi költségvetésről.

Ezután Teleki miniszterelnök terjesztette be a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi országrészek képviselőinek behívására vonatkozó indítványt. Több tárgy nem lévén, a Ház úgy határozott, hogy a legközelebbi ülést holnap délelőtti 10 órakor tartják. Ennek az ülésnek napirendjére tűzték ki a miniszterelnök által ma benyújtott indítvány feletti döntést. A döntés után áttérnek a bejegyzett 15 interpelláció meghallgatására.

Kiéleződött a feszültség Magyarország és Románia között.

Genfől jelentik (MTL): A svájci lapok hírt adnak a vasárnapi román sajtó magyarellenes támadásairól azokkal a megtorlásokkal kapcsolatban, amelyeket Magyarország az erdélyi magyar kisebbség bántalmazása és kiűldözése miatt alkalmazni volt kénytelen. A *Basler Nationalzeitung* budapesti tudósítója közli, hogy Magyarország a bécsi döntés után késznek mutatkozott arra, hogy Romániával békés szomszédai viszonyt építsen ki, ez a törekvése azonban Románia magatartásán hajótörtést szenvedett. A lap déli kiadásában budapesti tudósítója újabb táviratát közli, mely megállapítja, hogy a feszültség Magyarország és Románia között vasárnap óta jelentősen kiéleződött. A román sajtó Magyarországgal szemben használt hangja Budapesten nagy felháborodást keltett és erőlyes visszautasításra talált. Budapesti semleges megfigyelők körében aggodalommal tekintenek a további fejlemények elé. Magyarországnak szilárd elhatározása, hogy a Romániában maradt magyar ki-

sebbséget megvédelmezi a román erőszakkal szemben.

Bukarestben — úgy látszik — mincsenk egészen tisztában azzal, hogy milyen messzire megy Magyarország elszántsága és milyen az ereje, amelyre támaszkodik, különben elkerülnének olyan magatartást, amellyel súlyos következményeket kényszeríthetnek ki.

A román hadsereg és a tengelyhatalmak.

Bukarestből jelentik (Orient Radio): A külföldi sajtóban terjesztett alaptalan hírekkel

A szokottnál is nagyobb számban jelentek meg Anglia fölött a német bombázó repülők

Az angol repülőgépek is gyújtó- és robbanóbombákkal támadtak Berlinre

Berlinből jelentik (NTI): Az éjszaka a német légi erő támadást intézett London ellen, mely az Angliát megrázó megtorló hullámot egy újabb csúcspontjára emelte. A német bombázó repülők még a szokottnál is nagyobb számban jelentek meg a sziget felett. A hadászati fontos célpontok ellen intézett támadások a tiszta időjárás következtében különösen eredményesek voltak.

Berlinből jelentik (NTI): Az elmúlt éjszaka brit repülőgépek megtámadták a birodalmi fővárost és különböző helyekre robbanó- és gyújtóbombákat dobtak le. Eltaláltak egy kórházat, több lakóházat, raktárpületet és vasutberendezést. A keletkezett tüzeket rövidesen eloltották. Több halott és sebesült az áldozat. A légvédelmi tüzérség egy repülőgépet lelőtt.

Berlinből jelentik (NTI): A 14 ezer brutto

regisztertónnás Highland Patriot megtorpedózásával a német tengeri hadvezetés különös sikert ért el. A hajó elvesztése különösen súlyos veszteséget jelent Anglia mai élelmezési helyzetében, mert ez a hajó Dél-Amerikából húst szállított és a könnyen romlandó élelmiszerek részére hűtőteremmel volt ellátva.

London sorsa ugyanaz lesz, mint a Karthagóé.

Rómából jelentik: Egy Londonból Genfbe érkezett külföldi diplomata megrendítő képet adott a brit fővárost bombázó német repülők pusztításairól. Megállapítja, hogy ha a bombázások tovább is így folytatódnak, London sorsa ugyanaz lesz, mint Karthagóé volt.

Az angol légügyi minisztérium a legutóbbi bombázásokról.

Londonból jelentik (MTL): A légügyi minisztérium jelentése szerint az elmúlt éjszaka kiterjedt légitámadások voltak Anglia felett. Sok bomba hullott Londonra, London külvárosára, valamint Északnyugat-Anglia több városára. A német repülők bombákat dobtak Anglia egyéb vidékére is Skócia, valamint Wales néhány pontjára is. Egyik délkelet-angliai város ipari berendezése megrongálódott. Az áldozatok száma csekély.

Az angolok megkezdték Kairó kiürítését.

Rómából jelentik (MTL): Athénen keresztül érkezett jelentés szerint az egyiptomi hatóságok az angol főparancsnokság utasítására néhány nap óta megkezdték Kairó kiürítését. A kiürítési rendelkezéseket feltűnő gyorsasággal hajtják végre. Minden gépkocsit igénybe vesznek. Az élelmiszerüzemekben a készleteket lefoglalták. — Kairó különböző városnegyedeiben a rendőrség és az angol katonaság között a kiürítés végrehajtása során súlyos összetűzésre került sor. A kiürítési rendelkezés végrehajtásáról további részletek még nem ismeretesek.

Angol mesterkedések a román közlekedés elpusztítására.

Rómából jelentik: A Popolo di Roma tudósítója szerint az angolok újabb mesterkedéseket tettek a Fekete-tenger vidékén. Ezek a mesterkedések emlékeztetnek a Weygand-féle tervekre, amelyek a bakui közlekedés felrobbantására irányultak. A mostani angol tervnek célja az volt, hogy a román közlekedés elpusztításával megbénítsák Németország közlekedését. A tengelyhatalmak erre azonnal választ adnak és Anglia olyan sakk-mattot kap, amely minden támadó szándékunk egyszersmindenkorra véget vet ezen a vidéken. Ugyanez fog történni a szárazföld minden más olyan részén, ahol az angolok hasonló mesterkedéseket kísérelnek meg.

Az angol kormány a kínai hadsereg ellátására megnyitja a burmai utat

Az út megnyitása kiélezi az angol-japán viszonyt. Anglia a Szovjetuniót szeretné maga mellé állítani

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia San Sebastianon át úgy értesül, hogy londoni mértekadó körök véleménye szerint az angol kormány kedden fogja értesíteni a washingtoni, tokiói és moszkvai kormányt, hogy október 17-én ismét megnyitja a burmai utat, amelyen át Csangkaisek utánpótlást kaphat. Eddig a burmai út zárva tartásáról egyezmény volt Anglia és Japán között. Az egyezmény megszüntetését különösen Washington sürgette, mert sok amerikai hadfelszerelési anyag halmozódott fel a burmai határon. Viszont Japánnak a Kína elleni hadjáratban fontos érdeke, hogy a burmai uton a kínai hadsereg kiségi-

tést ne kapjon. A burmai út megnyitása tehát az angol-japán viszony háborús kiéleződésének az előidézője lehet. Hogy az angol kormány maga elhatározásáról Moszkvát is értesítette, annak a jelét látják, hogy Anglia a Szovjetunióval szeretné megjavítani kapcsolatait s a Japánnal kitörésre készülő konfliktusban a Szovjetuniót is maga mellé szeretné állítani.

A japánok bevonultak Indokína fővárosába.

Tekióból jelentik (Reuter): A japán hadsereg kedden bevonult Hanoiba, francia Indokína fővárosába.

Dorian Filmszínház

Csütörtökön mutatja be Jókai Mór a halhatatlan magyar regényíró egyik legszebb művének filmváltozatát

Ma utoljára:

Mária nővér

„Az aranyember”-t

Főszereplők: Kiss Ferenc, Egyri Mária, Mezey Mária, Csontos Gyula, Petheő Attila, Rózsahegyi Kálmán, Uray Tivadar.

A külső felvételek a regény eredeti helyszínen: Ada-Kaleh szigetén és a Vaskapunál készültek.

Jávor Béla riportja:

Hogyan szolgáltatják vissza a románok a magyar gazdák elhurcolt állatait és járműveit

30.000 igavonó közül 10.000 elpusztult a barbár bánásmód alatt. — Naponként 600—700 ló és szarvasmarha érkezik haza a Félix-fürdő melletti határon

Nagyvárad, október hó.

A román-magyar bizottsági tárgyalások eredményeként a román államnak vissza kell szolgáltatnia azokat a lovakat, szarvasmarhákat, szekeret, szerszámokat és gépjárműveket, amelyeket a román hadsereg az utolsó hónapokban elrekrutált és amelyeket a visszavonulás alkalmával erőszakosan elvett a felezabadult területek gazdáitól.

A visszaszolgáltatás szeptember 25-én kezdődött meg és még folyamatban van. Körülbelül 30 ezer jogtalanul elhurcolt állatról van szó, de ezek jelentős része már román területen elpusztult, úgyhogy alig 20 ezer állat kerül átadásra, míg a többiért kártérítést fognak megállapítani.

A felszabadult erdélyi részeken több átvételi bizottság működik és a vármegyei katonai parancsnokságok keretében külön parancsnokságok léteültek, amelyek a visszajuttatott állatok összpontosítását, gondozását, megvénykenti elosztását és a tulajdonosoknak való átadását végzik. Bihar megyében a belényesi uton lévő határszakaszon, a Félix-fürdő mellett működik a katonai átvételi bizottság. Innen eleinte Rontó községen át a fugyivásárhelyi gyűjtőtelepre vitték a románoktól átvett állatokat, de ezeket a telepeket később nagyváradi kaszárnyákba, különösen a lovassági lak-tanyába költöztették át, ahol a minden emberi érzést megcsúfoló román bánásmód következtében tönkrement, agyonhajszolt, kiéhezett, súlyosan megbetegedett lovak ápolására több lehetőség nyílik. Most itt jelentkeznek a gazdák is, hogy a sok ezer állat közül kiválósságok a magukét.

Naponként mintegy hatnyolcszáz lovat és szarvasmarhát hajtottak át a Félix-fürdő melletti határszakaszon. Kötőfék nélkül, spárgán, telefondróton vezetve érkeztek a szerencsétlen állatok, az erdélyi magyar gazdák egykori büszkeségei. Soknak még epárca sem jutott kötőfék gyanánt, de nem is volt szükség erre, alig volt jártányi erejük; nem kellett félni attól, hogy megbokrosodnak. A román hadsereg harci és erkölcsi színvonalaának szomorú és megbotránkoztató jeleit hordozták magukon s kálvária-járásuk egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a magyar lelkekben a megbékélés szellemét ébressék fel.

Alkalmunk volt szeméyesen is körülnézni a szerencsétlen, megkínzott állatok szenvedésének és pusztulásának színhelyein.

Félix-fürdő felé robog gépkocsink. A szőlői réten, a Pece-partján határvidéki román telepese családok táboroznak. Visszatérőben vannak szülőföldjük felé. Szekereiken magasra tornyosulnak ingóságai, terményeik; magukkal hozták jószágait is, amelyek gyönyörűen fejlődtek a gazdag magyar talajon. Husz évvel ezelőtt tíz-tizenöt holdnyi birtokot adott a román kormány ezeknek a telepeseeknek, hogy határőroket neveljen belőlük a szinmagyar nyelvterületeken, s hogy megváltoztassák a népi arányzatot ezeken a vidékeken. Most azonban idegeneknek érzik magukat e tájakon. És otthagya telepes birtokaikat, visszatérnek oda, ahonnan jöttek...

Szekérroncok a senki földjén.

Félix-fürdő mögött még jó darab utat tesz meg az autó a határig. Pont a demarkációs vonal előtt erdészlak áll; itt ütött tanyát a határőrség és az átvételi bizottság. Az átvétel úgy történik, hogy a bizottság a mintegy 200 méter szélességű senki-földjén át Romániába megy, az ottani határ-állomásnál összegyűjtött jószágokat megvizsgálja, nincs-e ragályos beteg közöttük s aztán áttereltetik őket Magyarországra. Közel négyezer lovat és szarvasmarhát hoztak már át ezen a ponton; az átvételi munka nagyobb része már lezajlott. Most már csak kisebb csoportok kerülnek haza, egy-

más mögé kötött ezekerek hosszú sorát adják, ütött-kopott lovak, honvédek segítenek nekik, s olykor, ha annyira legyengült állatok jönnek át, hogy nem lehet befogni őket, gépkocsit kapcsolnak egy-egy szekér karaván elé. A senki földjén innen is, túl is szekértábor jelzi a demarkációs vonalat, — ha ugyan még szekereknek lehet nevezni azokat a roncsokat, amelyek az országot melletti réten halmozódnak. Síralmas kép. Nem akad egyetlen jármű sem, amelyen a gondozás legcsekélyebb nyomát fel lehetne fedezni s a még félig-meddig ép szekereken kerekék, rudak, szekérodalak, saroglyák, tengelyek és más alig felismerhető alkatrészek szörnyű összevisszaságban rakásra dobva... Így kerül vissza a magyar gazdák vagyona. Katonákkal beszélgetünk.

Könnyes szemmel válogatják ki a gazdák tönkretett állataikat

Gyors iramban hajadunk a fugyivásárhelyi országúton. Szekérsorok szekérsorokat követnek. Minden szekéren három-négy más szekert kivevő roncsok. A vásárhelyi gyűjtőtelep maradványait költöztetik át a nagyváradi laktanyákba. A szekeret türethető karban lévő lovak húzzák. Nagy nehezen lehetett a eok beteg állat közül ennyit összeválogatni. Mellettük szegény, nyomorult gebék porozkálnak, kötőfék nélkül, sárosan, sérülten, ahogy épp feltápaszkodtak a gyűjtőtelep sarából, ahol már kimulásukat várták szegények.

— Ezek már a gyógyulás útján vannak. — magyarázzák a katonák. — Kibirják lábou azt a pár kilométert Váradig. De több száz állatot csak vonaton lehet utratanni; azok még síralmasabban néznek ki... Az embernek megcsik a szíve rajtuk.

Még néhány perc és kint vagyunk az első fugyivásárhelyi gyűjtőtelepen. Egy üzemben nem tevé gyár udvarán és a hozzá csatlakozó gyepes területen volt a lovak összpontosító helye, de ma már üres a telep, csak a bokán felül örő sárban taposott nyomok sejtetik, hogy száz és száz állat kátváriájának egy stációja volt ez. Rettenetes kép így is. A kiéhezett lovak összerágták a kereteket, a kukoricagörét, a gyárudvarban lévő lakóház tornicának farézeit, felfalták a trágyát, a száraz cserjéket, amelyek csontjai most is ott meredeznek, s mire etetésükről gondoskodás történt, a szörzoros értelmében elpusztítottak minden raghatót. A sárban vértócsák és vergődve kimult állatok nyomai és mindenütt a szenvedés, a nyomorúság háborzongató jelei.

Egyik parancsnok a következőket beszéli:

— Nem volt más megoldás: itt, a szabad ég alatt kellett összezsúfolnunk a tömegével érkező lovakat. Úgy álltak itt egymás mellett, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudtuk etetni és valamennyire gondozni őket. S hideg, esős éjszakák után egymás után hullottak el a szerencsétlen páriák, még mielőtt sikerült volna megfelelő elhelyezést teremteni számukra. S a falu tele volt az egész megyéből érkezett gazdákkal, akik a szánamelettől könnyes szemmel s a volt elnyomókkal és kizsákmányolókkal szemben érzett határtalan felháborodással keresték állataikat. Megható volt, ahogy egyik-másik gazda rátalált már elvezetettnek hitt lovára. Becézte, simogatta a szegény állati roncsot, a nyomorult gebévé változott egykori paripát... És a ló boldogan ismert reá gazdájára, de nem volt ereje hozzá, hogy örömet kellőképpen kifejezésre juttassa. Éjszakánként el kellett távoztatnunk a lovaikat kereső gazdákat a telepről, de

— Ez még csak hagyján, — mondják. — De amit a jószágokkal műveltek a románok, az égbe kiáltó. Tíz nap alatt több mint háromezer ló cammogott el itt a szemünk előtt, s egy se volt közöttük, amelyik rendesen lett volna táplálva, gondozva. Sok szegény állat alighogy ideért, összeesett és kilehelte páráját. Az első etetés után megint sorra pusztultak el s az utat innen a fugyivásárhelyi gyűjtő telepig elhullott lovak tetemei szegélyezték, amíg el nem takarították őket. He- teken, hónapokon át mintha szánt-szándékkal sa- nyargatták volna a szerencsétleneket... Így akartak ezek harcolni?... Velünk?

A derék honvédek kifakadásai természetesen nem bírják el a nyomdafestéket. De hogy a leg- egyszerűbb bakának is megvan a kialakult véle- ménye a román hadseregről, a román hadtáp-szer- vezetről, az így is sejthető.

Félix-fürdőn keresztül térünk vissza a határ- tól, hogy az átvételi bizottság további munka- területeit megismerjük. A fürdő sétányán, a fák alatt motorkerékpárok hosszú sora; ezek is rab- lott járművek voltak. Román részen nem csinál- nak titkot belőle, hogy nem is azért vitték el ezeket a motorkerékpárokat, mintha szükségük lett volna rájuk, hanem azért, hogy ezzel is keve- sebb maradjon a magyaroknak. Az érintkezés egyébként a magyar bizottság tagjai és a romá- nok között elég barátságos. A román katonák bá- mulva csodálják a honvédek nagyszerű felszere- lését és fegyelmezett katonás magatartását, a tiez- tek pedig szívélyesen elbeszélgetnek a magyar tisz- tekkel az átadás lebonyolítása közben.

— Szerettünk volna harcolni önökkel, — mondotta egy román főhadnagy.

— Biz ez nagy kár, hogy nem sikerült, — hangzott a válasz. — Pozdorjává zúztuk volna önöket...

ők elkeseredésükben elvesztették önuralmukat, be- nyomultak a gyűjtőhelyre és a vak sötétben kiál- toztak állataik nevét...

Egy szakaszvezető megható jelenetet mond el nekünk.

— Két gazda tanakodott egy felismerhetet- lenségig lesoványodott kanca előtt. „Ez az enyém” — mondta az egyik. — „Nem, biztosra veszem, hogy az enyém”... — erősködött a másik. És azzal vágta el a vitát, hogy nevén szólította a nyomor- ult gebét: „Mucus, gyere velem”. S a ló elindult utána, mint egy hűséges kutya.

„Alásan jelentem: 121 ló hullott el...”

Megismeretnek egy szakaszvezetővel.

— Ő a nyuzómaster, a dögter parancsnoka... Hallom, amint a szakaszvezető jelentést tesz felettesének. Százhuszonegy ló hullott el a két fugyivásárhelyi gyűjtőtelepen. Még huszonhét te- tem vár felboncolásra, megnyuzásra és elföldelésre. Mert minden elhullott lovat felboncolnak, hogy az állatorvos megállapíthassa a kimulás okát. Általánosságban hetekre visszamenő okai vannak az állatok pusztulásának. Az etetés csaknem teljes hiánya hosszú időn át; ennek következtében a szervezet teljes legyengülése, ami viszont a beteg- ségek fellépésére vezetett. Tüdővízenyő, hashártya- gyulladás, felhurut, általános sepszis, szívbénu- lás, patagyladás és egyébek voltak a kimulás köz- vetlen okai.

A boncolás után minden állatot megnyuznak, hogy értékesítsék a bőrt. Aztán elhantolják a te- temeket, de a patákat, amelyekbe az ismertető je- lek vannak belesütve, megőrzik addig, amíg nyil- vántartásba nem veszik.

A román jegyzékeken ugyanis, amelyeket az átadási egyidejűleg juttatnak a magyar parancs- noksághoz, nem lehet eligazodni. Se a lovak ső- rényébe font kis jelzőtáblák, se a patákba süttöt jegyek nem egyeznek az iratok adataival. Ellen- is a teljes szervezetlenség és összevisszaság jeleit mutatja a román hadsereg.

Magyar kecsültre tanítják a román atyáit.

Külön, egy elkerített réten gyűjtötték össze Fugyivásárhely határában a szarvasmarhákat, amelyeket a visszavonuláskor elhajtottak a ro- mánok és most a két állam között létesült meg- állapodás értelmében vissza kellett adniok. Ok- rök, tehének, bivalyok százával álltak a fugyi- vásárhelyi gyűjtőtelepen, amíg vármegyéenként elosztva, megfelelő helyekre nem továbbíthatta őket az átvételi parancsnokság, hogy aztán

visszajuthassanak tulajdonosaik birtokába. Ezek az állatok már valamivel jobb állapotban vannak, mint a szegény, megkínzott, kiéhezett és agyonhajszolt lovak. Az ellenálló erejük is nagyobb; nagyrészüket nem használták hadi járművek vontatására, legelőre csapták ki őket, ahol mégis hozzájutottak valamelyes táplálékhoz; nem betegedtek meg, nem mentek teljesen tönkre.

Egy román paraszt, aki elvegyülve a jószágait kereső biharmegyei magyar gazdák között ott settenkedett a békésen várakozó állatok körül, szemet is vetett két ökrökre. És mikor leszállt az est és csak az őrtálló katonák maradtak a telepen a még elszállásolatlanul maradt állatok mellett, odasomfordált az egyik honvédhez.

— Katona úr, — mondta neki hibás magyarsággal, — ötszáz lejt adok magának, ha megengedi, hogy elhajtssam ezt a két ökröt.

A honvéd erre azonnal őrizetbe vette a román parasztot és átadta az őrpáncsnoknak, aki hadnagya elé vezette őt. Hogy a fiatal hadnagy, aki mellesleg ökölvívó bajnok is, milyen eszközökkel értette meg vele a magyar és a román hadsereg szelleme közötti különbséget és különösen azt, hogy a honvédek sem szolgálatban, sem szolgálaton kívül nem lehet megvesztegetni, — azt fölösleges talán részletez-

nünk. De hogy a baksisadás kísérletétől örökre elment a román atyafi kedve, az holtbizonyos.

Ide kívánczik egy várakörnyéki magyar gazda esete is. Még a román uralom idejében történt, hogy elrekvirált lova helyett szabályszerűen egy másikat utaltak ki neki, amely úgy szerepelt a zavaros, román nyilvántartásban, mintha az övé lett volna. Hogy ezért a jóindulatu intézkedésért mit kért és kapott tőle az őrmester, arról nem szól a krónika. De szép ló volt, jó ló volt, semmi panasz nem lehetett reá a derék magyar gazdának. S a visszavonuláskor sem vették el tőle a román katonák. És most, midőn kihírdették a falvakban, hogy sok elrabolt állat érkezett vissza Romániából, mégis utrakelt ez a gazda is, a többivel együtt, hogy a fegyvásárhelyi gyűjtőtelepen megkeresse a lovát. És egyszer csak megáll egy lesóványodott, sáros, több sérüléstől vérző ló előtt, amely épp hogy lábra állt az első gondozások után.

— Ez az én lovam! — kiáltott fel.

Es akkor sietett a páncsnokhoz s boldogan jelentette, hogy megtalálta a lovát; hozzá helyette a másikat, mindegy, hogy rossz cserét csinál. S másnap hozta is a szép, erős idegen állatot és elvitte helyette a sajátját, az elcsigázott beteg gebét, amelyről nem lehetett tudni: megmarad-e. (Folytatom.)

Egy röpcédula margójára

Egy hónapja mult, hogy azon a tündökletesen szép szeptemberi napon, amelyet a jó Isten is csak jókedvében ragyogtat fel néha az ezerszer bűnös emberiség fölé, — először léptek újra magyar honvédek Nagyvárad felszabadult földjére.

Egy hónap alatt a mindennapok súlyos kenyérgondjai talán elszűrkítették itt-ott a nagyszerű élmény ragyogó színeit, de honvédeink látása minden nap, a napnak minden órájában, most is és a jövőben is mindenkor örömteli szénázó marad számunkra.

Nem telünk be látásával virágos katonavonatainknak, hosszú, végeláthatatlan menetszlopainknak, amint gyalogosan, lovon, motorkerékpáron vagy szekeren, napsütésben kábát nélkül, vagy esőben furcsa mimikriköpenyünkben, frissen, vidáman, erőteljesen, jóltápláltak és jól felszereltek végigvonulnak utcáinkon. És boldogan tesszük magunkban hitet:

— Ezért igen! Ezért érdemes minden áldozatot vállalnunk! Ezért érdemes még esetleg megmaradt legkisebb kényelmünkről is lemondanunk s szűkebbre szorítanunk napi élelmiszeradagjainkat!

És, csodálatos:

Reggelenként, amint ki-ki munkahelyére siet, s olykor megéssik, hogy el, vagy fölvonuló katonaszlopok elzárják a villamos útját, — senki sem zúgolódik, mint máskor, ha a villamos valamilyen okból elakad, pedig pillanatokra beosztott életünkben minden perc kését jelent.

Figyelem az arcokat.

Boldog büszkeség s a biztonság jóleső érzése rajzolódik ki az ajkak köré s a szemekben öröm csillan, amint mondogatják egymásnak:

— Ezek igen! Ezek katonák!

Vagy így, örömteli csodálkozással:

— Van ezeknek mindenük! Milyen szépek a lovák is! Nem úgy mint...

A magyar honvédek dicsérete — úgy érezzük, — sohasem időszerűtlen. És sohasem tudunk róluk annyi szépet és jót mondani, aminél többet meg ne érdemelnének.

De különösen időszerűnek találjuk mindezt elmondani most, abból az alkalmából, hogy véletlenül kezünkbe került az egyike azoknak a gyalázkodó röpcéduláknak, amelyeket román repülőgépek még augusztus 14-én szóráltak le az akkori magyar-román határ magyar részén lévő Tiszalök községre.

A röpcédula szövege szösz szerint így hangzik:

„Magyarok! Ti sötét szegényfolt Európa testén! Ti nem is olyan régen még nyershúst evő vadak! Ti örökös rabságai (?) és jobbágyai a németeknek és olaszoknak! Hát ti csörtetitek most a kardot nyugati határunkon? Ti merészkedtek henevegni? Söpredek magyarok! Nem rettegtek arra a gondolatra, hogy a dádalmas román hadsereg ismét bevonul Budapestre? Vigyázatok, szőszályár, gyáva, diszmagyaros henevegek! A nemes román nép türelme már fogytán van és ha a dicsőséges román seregek megindulnak, akkor nem lesz irtalom, nem lesz kegyelem. Az egész magyárságot, ezt az egész izgága, paraszt rablóbandát elsöpörjük a föld színéről. Magyarok! Kutját! Ezt üzeni nektek utolsó jóindulatú figyelmeztetésként a román vasgárda! Eljen az örök és halhatatlan Románia!”

Eddig tart a „jóindulatú” és fölöttébb „ürü” hangú figyelmeztetés. Az ember, amint elolvassa, első pillanatban nem tudja, nevesse-e, vagy bosszankodjék. Am végül arra a megállapodásra jut, hogy ez az egész ostoba förmérvény még egy mosolynyi, vagy megvető fintornyai indulat-kifejezést sem érdemel.

Csak úgy magunkban gondolkozunk el: Vajjon a románok, midőn látták a mi honvédeinket, továbbra is fenntartják mindazt, amit ez a röpirat tartalmaz?

Vagy a hamisan értelmezett nemzeti öntudat és gyűlölködés annyira elvakít, hogy nem engedő meglátni még a legkézzelfoghatóbb különbséget sem?

Mindaz, ami ma Romániában Magyarországgal szemben történik, azt mutatja, hogy így áll a helyzet.

Pedig egyszer nekik is keservesen rá kell majd ébredniük arra az igazságra, hogy: az ellenfél lebecsülése végül is a magunk vereségéhez vezet. Megtanulta ezt a most folyó háborúban egykori nagy szövetségese, Franciaország és most tapasztalja a maga bőrén minapi nagy szavatoló barátja: Anglia is.

Vagy talán Románia azt hiszi, hogy reá nézve nem érvényesek a nálánál sokkal nagyobb hatalmakkal szemben is kérelhetetlenül beteljesedő, örökérvényű igazságok?

Fodor Viola.

Hirdetmények

Hornyánszky Pál a „Ledkal”, malom ideiglenes hatósági ellenőre

A m. kir. nagyváradi városi katonai parancsnokság 2098/1940. kat. közig. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom Nagyvárad város közönségének, hogy a „Ledkal” Ipartelepek r.-t. Nagyvárad, Erzsébet-ut 15. szám alatti malomhoz Hornyánszky Pál nagyváradi lakost ideiglenes hatósági ellenőrnek nevezem ki.

Nagyvárad, 1940. október 7.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.

tábornok, városi katonai parancsnok

Jelentkezés zöldre keresztves védőnői tanfolyamra

Nagyvárad város katonai parancsnoksága az alábbi hirdetményt adta ki:

Az Országos Közegészségügyi Intézet a felszabadult erdélyi részek zöldre keresztves védőnői szükségletét a tetszabadult részekből óhajta pótolni. Ezen célból védőnői tanfolyamot nyit, valószínűleg még e hó végei kezdettel. Felhívom ennél fogva mindazokat a legalább 6 középiskolát végzett és 32 évüket még be nem töltött hölgyeket, akik fenti pályát választják, hogy részletesebb felvilágosítás céljából jelentkezzenek a városi tisztiorvosi hivatalban (rendőrségi épület), naponta reggel 8 és 9 óra között.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.

tábornok, városi katonai parancsnok

Be kell jelenteni a dió készleteket

A m. kir. Nagyvárad thjf. város katonai parancsnoksága 2173/1940. közig. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomásomra jutott, hogy az idej diótermést olyan üzerek és spekulánsok vásárolják fel, akiknek sem diókereskedői, sem dióipari feldolgozásra jogosító igazolványuk nincs. Felhívom tehát mindazokat, akik dió készlet felett rendelkeznek, hogy készletüket haladéktalanul jelentseék be a Magyar Királyi Külkereskedelmi Hivatal nagyváradi kirendeltségénél, Városháza I. em. 24. szám alatt, mert azok ellen, akik ezt elmulasztják, a legszigorubb eljárást fogom alkalmazni és ezenkívül dió készletüket el fogom koboztatni. A bejelentési kötelezettség a termelőkre is vonatkozik 20 kgr-on felüli tételekre.

Nagyvárad, 1940. október 8.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.,

tábornok, városi katonai parancsnok

Pályázati hirdetés

A kökényesdi (Halmi mellett) római katolikus Egyházközség kántortanítói állást hirdet. Fizetése: 2 szoba, nyári és téli konyha, kamara, fűszár, istálló, stb. álló lakás, 7 1/2 hold szántó, (melyhez valószínűleg még 4 hold jön), 8 hold kaszáló, 1 1/2 hold kert, 20 véka tengeri párbér, stóla s megfelelő állami segély. Pályamódványok október 12-ig a rk. plébániához küldendők. Állás értesítés után elfoglalandó. Iskolaszék.

Figyelem! A Figyelem!

Pajkossy-tánciskolában

Szerdán, f. hó 9-én este 9 órai kezdettel megnyílik a kizárólag tisztviselők és szellemi foglalkozásúak, táncanfolyam és gyakorló táncest sorozata.

Lányok! Fiúk! Mamák! Papák!

Jön a bálszezon!

De addig is gyakorolnunk kell a nemzeti és modern táncokat, hogy majd a bálakban magyaros jókedvvel örüljünk a felszabadulásnak és táncolva felejtjük a szomorú 22 évet. — Tehát ne felejtjük: minden szerdán este fél 9 órai kezdettel ott legyünk a Pajkossy-tánciskolában!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Meghosszabbították az Erdélybe való utazás korlátozását

A m. kir. honvédezerkar főnöke az Erdélybe való utazási korlátozások határidejét október 20-ig meghosszabbította. A beutazásra vonatkozólag azonban a következő könnyítéseket engedélyezte:

1. A katonai tényleges és nyugállományu személyek, csendőrök és ezek igazolt hozzátartozói utazási igazolvány nélkül, személyazonossági, vagy vasúti arcképes igazolvánnyal a záróvonalat átléphetik.

2. Tényleges szolgálathoz álló tisztviselők utazására nézve is az első pontban foglaltak érvényesek.

3. Minden más polgári személy részére a beutazás az eddigi gyakorlat szerint történik.

A Magyar Tűzharcos Szövetség országos elnöke Nagyváradon. Vitéz gróf Takách Tolnay József ny. altábornagy, országgy. képviselő, ma, kedden városunkba érkezett. Megszemlélte a Széchenyi-házban levő tűzharcos otthont, s az estét pedig a helybeli tűzharcosok körében tölti, akik tiszteletre bajiársi vacsorán gyűlnek össze a Kék macska vendéglőben. 80 fillérért bajiársi vacsora jegy este 8-ig kapható a tűzharcos otthonton, Rákóczi-ut 11. I. emelet.

A VISSZACSATOLASRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYCIKK AZ ORSZÁGOS TÖRVÉNYTÁRBAN. *Budaestről jelentik:* (MTI) Ma jelent meg az Országos Törvénytar legújabb száma, mely a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészeknek a magyar szentkoronához történő visszacsatolásáról és az országgal való egyesítéséről szóló törvényeket tartalmazza.

Idegenforgalmi hivatal állítanak fel Csíkszeredében. Saját tud. A csodálatosan szép természeti vidékekkel rendelkező Csík megye lakossága igen nagy örömmel vette a kereskedelmi miniszterium mellett működő Országos Idegenforgalmi Hivatal intézkedését, mely szerint Kolozsvár, Marosvásárhelyen kívül Csíkszeredében is idegenforgalmi kirendeltséget állítanak fel. Amint Gál László dr. miniszteri titkárnak, az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal vezetőjének nyilatkozatából értesülünk, a kolozsvári kirendeltségre három egész Erdély idegenforgalmi szervezetének és propagandájának irányítása. A marosvásárhelyi központ Besztercenaszód, Marostorda és Udvarhely vármegyékét, míg a csíkszeredai kirendeltség Háromszék és Csík megyéket öleli fel.

HATODIK ÉS HETEDIK ELEMIBŐL MÁSODIK VAGY HARMADIK POLGÁRI OSZTÁLYBA LEHET IRATKOZNI. Az állami polgári fiúiskola igazgatósága közli az érdekeltekkel, hogy azok, akik az elemi iskola V—VII. osztályát sikeresen elvégezték, felvételtnek a polgári iskola II., illetve III. osztályába. További felvilágosítással szolgál az iskola igazgatósága a Reálisiskola-utcai épületben délelőtt 10—12-ig és délután 3—4-ig.

SZEGEDI LEVENTÉK MENNEK SZÉKÉLYFÖLDRE: *Szegedről jelentik:* Október végén levante díszszázad megy Szegedről Marosvásárhelyre és környékére. Három selyem nemzeti zászlót visznek magukkal és a Marosvásárhelyen és környékén alakuló levanteegyesületeknek adják át.

SOPRON ERDÉLYERT. A Soproni Katolikus Kőr elhatározta, hogy 6000 kötetből álló könyvtárát az erdélyi magyarság valamelyik katolikus egyesületének ajánlja fel. Sopron város társadalma kitűnően sikerült Erdélyi-estet rendezett határtér erdélyi városaink támogatására.

A nagyváradai Notre Dame de Sion leánygimnáziumban (Nagyvárad Rákóczi ut 48) a tanítások megkezdődnek az elemi négy osztályában, valamint a gimnázium első osztályában, magyar román tagozattal. Beiratkozni lehet d. e. 10—12-ig, d. u. 4—6-ig. Továbbá az internátusba már is felvesz bennlakó és más iskolába járó elemi, közép és felső iskolásokat. Nyelvek, zene és tornatanítás, valamint felsőbbrendű ellátás. Érdeklődni az intézetnél Rákóczi ut 48, d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig.

„Erdélyért”

A Főméltóságú Asszony „Erdélyért” indított segélyakciójára újabb adományok érkeztek Szerkesztőségünkhöz.

Zalányi Gyula (Nagyvárad) . . . 5.— pengőt
Szedlacek Mária (Nagyvárad) . . . 16.66 pengőt
küldött be.

Eddigi adományok 3574.04 pengő

Gyűjtésünk mostani összege 3595.79 pengő

Felmenték a sörgyári munkások béréit. Nagyvárad. Saját tud. A Magyar Nemzeti Munkaközpont nagyváradai titkársága közli, hogy a tárgyalások, amelyeket a katonai parancsnokság megbízottja a Dreher-Haggenmacher sörgyár igazgatóságával a munkabérek emelése kérdésében folytatott, eredményre vezettek. A gyár felmentte az összes munkabéreket az anyaországban megállapított munkabérek színvonalára és tudomásunk szerint már a múlt hét közepe óta ezen az alapon fizette ki a munkások béréit. A katonai megbízott tovább folytatja tárgyalásait a nagyváradai gyárüzemek munkaadóival és előreláthatólag rövidesen újabb üzemeknél fog béremelésre sor kerülni.

Beiratások a „Szilágyi Erzsébet” leánygimnáziumba. A nagyváradai m. kir. állami „Szilágyi Erzsébet” leánygimnáziumban (volt Oltea Doamna), Tisza Kálmán-tér 2. szám alatt a beiratások I—VIII. osztályba, október 4-től 12-ig tartanak. Jelentkezni lehet délelőtt 9—12 között. Beiratkozásakor egyelőre semmiféle díjat nem szedünk. — Vidéki növendékek elhelyezéséről gondoskodunk és alkalmat nyújtunk idegen nyelvek elsajátítására. Igazgatóság.

Közel egymillió külföldi munkás dolgozik Németországban. Berlinből jelentik: (NST) A jelenleg Németországban foglalkoztatott külföldi munkások számát 950.000-re becsülik. A külföldi munkások közül kerekén ötszázötvenezer a mezőgazdaságban, négyszázötvenezer pedig az iparban foglalkoztatnak. Az olasz mezőgazdasági és ipari munkások száma kilencvenezer. Az utóbbi időben Dániában, Belgiumban és Hollandiában is sok munkást toboroztak németországi munkára. Ezeket az adatokat az NS Sozial-Politik folyóirat közli és egyben megállapítja, hogy az erősebben eliparosodott országok számára az új európai gazdasági élethe való beilleszkedés — legalább is egyelőre — szükségessé teszi, hogy munkásaik egy részét Németországban foglalkoztassák.

* A természetes „Ferenc József” keserűvíz részlete kitűnően bevált házi szer megörögzött székrekedésnél és annak mindenféle következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

JELENTKEZZENEK AZ EBTULAJDONOSOK

Nagyvárad város főállatorvosi hivatala értesíti az érdekelteket, hogy a kutyák veszélyelleni oltásához szérum rendelkezésre áll. Az oltás végett az ebtulajdonosok jelentkezzenek a főállatorvosi hivatalban városháza, II. em. naponta délelőtt 10—12-ig. Egyben közlöm a város közönségével, hogy sertésvész és haromfikolera szérum is kapható. Nagyvárad, 1940. okt. 8. A városi m. kir. főállatorvos Kellner György, állategészségügyi főfelügyelő.

EGY ÉV ALATT TÖBB MINT 50 SZÁZALEKKAL DRÁGULT AZ ÉLET ROMÁNIÁBAN. *Bukarestől jelentik:* A román statisztikai hivatal jelentése szerint az általános árindex a júliusi 192.5-ről augusztusban 197.7-re emelkedett. Az élelmiszer- és tüzelőanyag index pedig 109-ről 210.1-re emelkedett. Az általános árindex 1939. augusztusával szemben 51 százalékkal, az élelmiszer és tüzelőanyag-index 56.4 százalékkal, a ruházati index pedig 47 százalékkal emelkedett.

A Lápóssy Zeneiskolában a tanítás megkezdődött. Beiratások folytatólagosan. Bethlen-utca 20 sz.

AHOL MÉG AZ INDULÓKAT IS LOPTÁK... *Bukarest. (Magyar Távirati Iroda.) A Curenul telepezi a volt Nemzeti Ujjászületés Arcvonal indulójának szerzőjét, aki a szöveget Beethoven egyik négyeséből lopta. Amikor a cikkéről az induló kottáját kereste, azt mondták neki, hogy kotta nincs, a szöveg csak viaszlemezen van felvéve. Valószínűleg azért nem mutatták meg nekem — írja gúnyosan, — hogy ne lehessen plágiumpört indítani Beethoven ellen, mert bizonyos, hogy nem az ismeretlen román zeneszerző lopta az indulót, hanem Beethoven plagizálta el tőle.*

Sáncz-utcai állami óvodába a beiratások megkezdődtek. Korhatár 3—6 évig.

Kedvezően döntött a munkabíróóság a Phoebus vasgyár munkásainak keresetében. Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy néhány hónappal Nagyvárad felszabadulása előtt a Phoebus vasgyár Bukarestbe költözött. Mivel a munkások egy része nem volt hajlandó Bukarestbe költözni, ezeket elbocsátotta minden végkielégítés nélkül. A munkásságnak ezenkívül egyéb követelése is volt túlorázásért és a szabadság idejére járó illetmények terén. Tizenhét elbocsátott gyári munkás még a román uralom idején keresetet adott be a gyár ellen követeléseit érvényesítésére. A munkabíróóság szeptember 10-re tüzte ki az első tárgyalást. Ez a tárgyalás a bekövetkezett orvencsesemények miatt elmaradt. A magyar munkabíróóság most október 7-re tüzte ki és tartotta meg a tárgyalást a tizenhét nagyváradai vasgyár munkás keresetében. A tárgyalótanács elnöke Felcsér törvényszéki bíró volt. A munkásokat dr. Ridi Ferenc ügyvéd képviselte. A munkások megbízottja a Nemzeti Munkaközpont részéről Prokay Sándor volt. A Phoebus-gyár részéről senki sem jelent meg a tárgyaláson, bár Gabriescu igazgató az idézést átvette. Prokay Sándor, a Nemzeti Munkaközpont megbízottja, kérte a bíróságot, hogy ítélje meg a munkások jogos követeléseit. A tizenhét munkás egyébként is munkanélküli és így a megítélt összeg rövid időre biztosítaná számukra a megélhetést. A munkabíróóság rövid tanácskozás után kedvező ítéletet hozott a munkások keresetében. A kedvező ítélet a nagyváradai munkásság körében nagy megelégedést keltett.

A Peregcs-utcai állami óvodába a beiratások megkezdődtek (volt Pop Danila 4.) Korhatár 3—6 évig.

Emlékezzünk...

1915. október 9. E napon a volt soproni honvéd gyalogezred egyik kiváló altisztje, Both Lajos tiszthelyettes, vitézségével és halálmentő bátorságával tüntette ki magát. Az ezred a Luck környéki Moszczanica község erdejéből kiindulva, támadást kezdett a Putilowka folyó irányában. A Putilowka előtt vagy 200 lépésnyire az ellenségnek egy előretolt állása volt. Both Lajos tiszthelyettes 6 emberrel onszántából megrohmozta a háromszoros drótakadályon keresztül az előretolt állást. Járőre élén elsőként hatolt az árokba, 4 tisztet és 61 orosz katonát foglyul ejtett.

Mivel Both tiszthelyettes fegyverténye nemcsak kiválóan bátor egyéni cselekedet volt, hanem egyszersmind a helyzet alakulására is kihatott, amennyiben az orosz balszárnyat megingatta, a vitéz tiszthelyettest, az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Csütörtökön indul

az Apolló Mozgó

Petőfi Sándor örök becsü
gyönyörű dalművével.

Főszerepben: Dr. Palló Imre a m. kir. operaház tagja, Dayka Margit, Kiss Ferenc

Ujból hallhatjuk Kukorica János belépőjét, Iluska, Bagó szebbnél-szebb zeneszámai, gyönyörű balett jelenetekkel stb., stb.

Ma utoljára:

A vén
gazember

Együtt a dicsőséges olasz hadsereggel — Alexandria felé

Valahol Egyiptomban.

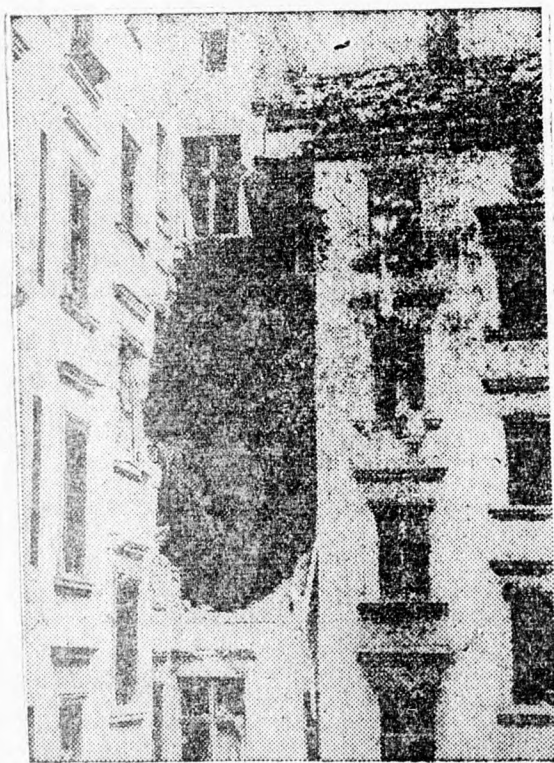
Pontosan kétezer évvel azután, hogy Julius Caesar légiói dicsőségesen benyomultak Egyiptomba, ismét diadallal vizik a római sasokat a Nilus felé. Musaid elesett Sollum Alta elesett, Sollum Bassa elesett. A csapatok pedig megállás nélkül folytatják győzelmes útjukat az ország beleje felé. A libai-egyiptomi határokat az egész vonalon átlépték az olasz haderő egységei, felszerelve a modern haditechnika minden csodájával. Ágyudörgés veri föl a marmaricai sivatag csöndjét. A „Graziani-vonal“, amely a tengertől egészen Dzserabubig húzódik és amelyet a marsall azért emlegetett, hogy megakadályozza a forradalmi elemek érintkezését a határon túl élő cinkosokkal, már nem jelzi az olasz impérium szelét.

Harc a természettel.

A terep, amelyen az olasz csapatoknak menetelniük kell, a lehető legrosszabb. Széles, egyhangú síkság, csupa homok, csupa kő, kilométerekre és százkilométerekre nem látni mást, mint eget és földet. Hőség és szárazság és sivár vígasztalan táj, amelyre néz az ember. A szél alacsonyban fúj, felkavarja a forró homokot és port, az emberek szemé-szája, füle, orra tele lesz vele és a sivatagi forróságban a nehéz felszerelésen kívül még a ruhákra rakódott több kiló homokot is cipelni kell. Kimondhatatlan kínokat kell itt kiállni, úgy érezzük, mintha minden pillanatban lángra lobbannának. Itt nem lehet elrejtőzni, fedezékek mögé bujni, még egy fa sines, amely árnyékot adna. Ezt a vidéket úgy hívják, hogy Marmarica.

Az olasz katonák már meg is csinálták rá a maguk kis versikéjét: „Marmarica és Barbarica.“ Nincsenek utak, az egyetlen országot, a Via Balbia, a cirenaicai határon véget ér. A katonák úgy menetelnek, mintha a nyílt tengeren járnának, iránytűvel és bosszólával a kezükben, hogy el ne tévesszék az irányt. Az előkészítő légitámadások során az olasz repülők elpusztítottak néhány angol tankot és automobilt, úgy fekszenek most ezek a roncsok itt a sivatag kellős közepén, mint valami kihalt ősszállat csontjai.

A legnagyobb baj a vízhiány. Kutak alig vannak itt, a meglévőket a visszavonuló angolok vagy felrobbantották, vagy teletöltötték sóval, úgy, hogy vizük ihatatlan. A víz aranyat ér. Mindennapos probléma a víz összegyűjtése, szétosztása. Az oázisok messze vannak. Az autók és motorok rengeteg üzemanyagot fogyasztanak, minduntalan meg-megrekednek a térdig érő homokban. A csapatokkal víztartályok, olaj- és benzinszekerek mennek végeláthatatlan sorokban. Amellett több hétre való ennivalót is és rengeteg municiót kell magukkal vinniük. Igaz, hogy az ellenség ugyanezekkel a nehézségekkel küzd, de a helyzete mégis

Az angol légi haderő „katonai célpontokat“ bombázott.

könnyebb, mert rendelkezésére áll a Marsa-Matruhól kiinduló vasút, amelyen keresztül az utánpótlást végezheti.

A nagy előkészítés.

A libiaiak természetesen egészen könnyen és otthonosan mozognak ezen a nehéz terepen. Ők nem érzik a hőséget és a fáradtságot, de nem szenvednek éhségtől és szomjúságtól sem. Ők a madarak járásából és elhullajtott tollaiból is tájékozódni tudnak, amint azt atyáiktól tanulták. Polentát esznek, amelyet lisztből készítenek el, igen ízletesen és hozzá cukrozott teát isznak. Tudnak menetelés közben pihenni és a pusztá földön úgy aludni, hogy egyik szemük mindig nyitva van.

Az offenzívát gondosan és nagy körültekintéssel készítették elő. De itt a sivatagban nem is any-

Milyenek az angol fegyverek?

Az ellenség gyalogsága alig mutatkozik. Mindössze három fegyverrel védekezik: repülőgépekkel, tüzérséggel és aknákkal. Az angol repülők éjjel-nappal elrepülnek az olasz állások fölött és bombázóport zúdítanak az égből: eltalálnak néhány kórházat, üres sátrat, néhány gőzöst a tengeri kikötőkben, néhány bennszülött falut a part mentén, de egyébként alig tesznek valami kárt. A legtöbb bomba vagy a sivatag homokjába vagy a tengerbe zuhan. Amint pedig felszállnak az olasz vadászrepülők, löhalálában keresik a menekülés útját. A légitámadások pereze nem kimélik a libiai városokat sem. Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy Dernában leromboltak egy iskolát és egy rügtönzött köztözhelyet, Porto Bardiában pedig egy mecsetet.

A tüzéréség erősen dolgozik. Motorizált ágyúk minden erővel meg akarják gátolni a felvonulást és néhol valóságos hangversenyt rendeznek a mindenféle kaliberű lövegek. Elég jól és pontosan céloznak, de az olaszok előnyomulását egyetlen perccel sem tudják késleltetni. Sokkal veszélyesebbek az aknák, amelyekkel szinte elárasztották a sivatagot. Visszavonulás előtt valóságos aknamezőket létesítettek, amelyek a legkisebb érintésre robbannak. Az olasz mérnökcsapatnak meglehetősen sok dolgot ad ezeknek az aknáknak kiásása és ártalmatlanná tétele. Az egyik aknaszedő osztag csak

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

nyira a haditerv a fontos, mint a kivitelezés. A praxis itt ezerszer több, mint a teória. Hetekig tartott, amíg az Egyiptom elleni sereget felszerelték és összegyűjtötték. Tíz- és tizezer ember élt, szinte egy hónapon keresztül, éjjel és nappal a sivatagban, hogy hozzászokjon a klímához és meg-edződjék a fáradaimakra. Ezalatt összevonták a tankokat, motorokat, traktorokat, hadianyagot, ágyukat, élelmet és sátrakat. Az uniformisok mind kakiszínűek, olyanok, mint a föld és a homok. A bakancsokat is befestették tejeskávészínűre. Ha a katonák levágódnak a földre, az ellenség repülőgépei tíz méterre is leszállhatnak föléjük, anélkül, hogy észrevennék őket. Csupa homokember. „Ime — mondják a katonák — porból lettünk és ismét porrá válunk.“

egyetlen napon több mint hatvan aknát távolított el a csapatok útjából.

Általában megállapítható, hogy az angol fegyverek igen jók és drágák. Az angolok még a háboruban is szeretik az urat játszani. A tankokban rádiókészülékek, hűtőberendezések és kényelmes karosszékerek vannak: az angol katonák úgy érezhetik bennük magukat, mintha egy londoni klubban ülnének. Az olaszok nagyon kinevetik ezeket az „urik“ fegyvereket. „Sznobok“, — mondják megvetően. De azért nem kicsinylik le az ellenség erejét. Tudják, hogy nehéz dolguk lesz, mert az angolok elszántan fognak védekezni, hiszen Egyiptom világhatalmuk kulcsát jelenti. Ha elvesztik, a birodalmat veszítik el vele. Ezért is erősítették meg állásaikat olyan erősen és ezért is hozták az imérium minden részéből elítés csapatokat erre a vidékre. Szemben velünk palesztinaiak, hinduk, rodéziaiak, ausztrálieiak állnak. A hadvezetőség tisztában van vele, hogy a győzelem nem lesz könnyű, de a dicsőség annál nagyobb lesz.

Ötven vagonból álló vonatok robbognak Alexandriából Marsa Matruhba, a harmadik védelmi vonal megerősítésére. Az egyik ilyen municiót szállító vonat a minap összeütközött egy visszafelé haladó katonavonattal és számos halott és sebesült maradt a szerencsétlenség színhelyén. „Ugy lát-szik, — jegyezte meg az egyik libiai káplár — ki-tört a brit-angol háború.“

Sollum eleste

Az offenzívát a hetedik nagy légitámadás előzte meg, amelyet az olaszok Sollum ellen intéztek. Ezután kisebb csata-paték következtek Amseat környékén, a Libia és Egyiptom közötti u. n. Senkiföldjén. Az egyik olasz őrzőparancsnok, amely a Graziani-vonalból tört előre, elfoglalta az egyiptomi határőrség kaszárnyáját és lefegyverezte a vasmöröket. Kissé följebb északra, a 134-es mérföldkönel, olasz járőr elfoglalt egy angol megfigyelőállást és néhány uzbélandi arab foglyot ejtett. Innen azonban jól lehetett figyelni az angolok csapatmozdulatait.

Szeptember 11-én és 12-én megindult a nagy előnyomulás. Mint egy hatalmas végtelen és mindent magával ragadó folyam, úgy ömlött végig az olasz hadsereg az egyiptomi sivatagon. Repülőgépek kísérték a felvonulást és mindenütt harcba bocsátkoztak a brit Blenheimekkel. 13-án reggel hét órakor a határ egész szélességében az olasz seregek mögött volt. Két oszlophan törtek előre Sollum felé, egyik a sivatag, másik a tengerpart felé. Uadi Halfainál volt az angolok első óriási erődje, amelyről nem is olyan régen még azt híresztelték, hogy bevehetetlen. Nem tartott egészen két óra hosszat és a libiai csapatok az erőd urai voltak. Rengeteg zsákmányt ejtettek, felszerelést, ruhákat, municiót, whiskyt, fegyvereket — és ami a fő: vizet.

Néhány kilométerrel odább az olaszok az angol tüzéréség zárótüzébe kerültek. De föl se vették, olyan lelki nyugalommal meneteltek tovább, mintha csak legyek röpködtek volna körülöttük. Az olasz ágyúk is megszólaltak, vadászgépek szálltak a magasba, pokoli koncert kezdődött. A bersagliarik megrohmozták a tüzéréséget. Tíz óra huszonhárom perckor az olasz trikolor már ott lebegett

Sollum katonai parancsnokságának épületén. Az angolok fejvesztetten menekültek Marsa Matruh irányába és tíz óra negyvenkor az összes épületet előtt olasz őrség állott.

A Stuka lecsap áldozatára.

Elhalasztották a nagyvárad-i Római Katolikus Legényegylet okt. 13-ra tervezett ünnepségét

Nagyvárad. Saját tud. Az utazási korlátozások s egyéb közbejött akadályok miatt a szegedi Római Katolikus Legényegylet sajnálattal értesítették a nagyvárad-i Katolikus Legényegyletet, hogy október 13-án még nem tudnak Nagyváradra jönni s nem tudják elhozni a díszszólistát. Az október 13-ra, vasárnapra tervezett ünnepséget ezért a rendezőség későbbi időpontra halasztotta. A szegediek valószínűleg majd csak november 10-én hozzák el a zászlót.

A nagyvárad-i Katolikus Legényegylet az elmaradt ünnepség pótlására vasárnap délután hat órai kezdettel táncol egybekötött háziestélyt rendez az egyesület Teleki-utcai színházában, melyre szeretettel várják a Kolping minden jó barátját.

Diszes színházi estet rendez szombaton a menekültek javára a váradvelencei Római Katolikus Nőszövetség

Október 12-én, szombaton este nagy ünnepség színhelye lesz a várad-i Szigligeti Színház. A váradvelencei Katolikus Nőszövetség az idők szavát megértve, részt kíván venni abban az áldozatos munkában, amely a család! otthonukból kiűzött magyar testvéreink támogatását és fölkarolását tűzte ki célul maga elé. A Nőszövetség rendezősége nagy lelkesedéssel, fáradságot nem ismerve buzgólkodik a szombat esti jótékony célú estély erkölcsi és anyagi sikeréért s a műsort úgy állítják össze színes megkapó jelentékből, szórakoztató hangulatos képekből, pompás díszletekkel, pompás jelmezekkel, hogy Nagyvárad magyar közönsége egy igazán jól eltöltött este emlékével távozzon majd a színházból.

A rendezőség bizik abban, hogy a várad-i keresztény magyar társadalom megértéssel és lelkesedéssel fogadja felhívását s megjelenésével elősegíti a remélt sikert, hogy sok-sok szenvedő testvéreink támogatása lehetővé legyen.

A váradvelencei Katolikus Nőszövetség szombat esti jótékony célú előadásának részletes műsorát lapunk későbbi számában ismertetjük.

Népnevelésügyi értekezlet Csikszerezében

Saját tud. Csik megye papjai, tanárai és tanítói a vármegyeház üléstermében nemzetnevelésügyi értekezletet tartottak vitéz Horváth József tábornok, vármegyei katonai parancsnok elnökletével. Polgár! és papi részről László Dezső dr vármegyei közigazgatási előadó és Ince Domokos alesiki főesperes elnökölték. Az ülés megnyitása után vitéz Horváth tábornok nagy elismeréssel emlékezett meg mindazon népnevelőkről, akik kitartottak a legnehezebb időkben magyarságuk mellett, sőt minden elképzelhető akadályon keresztül tanították a rájuk bízott ifju nemzedéket akár, mint tanár, tanító, vagy mint pap. Az igen nagyhatású beszéd után Ince Domokos főesperes mondott meghatott lélekkel köszönő és köszöntő beszédet az értekezlet tagjaihoz. Kovács Balázs esperes-tanfelügyelő, majd László Ignác főesperes javaslatokat terjesztettek elő a közköztudás újjászervezése tekintetében, melyeket Buzás Imre esperes-tanfelügyelő és Lajos Balázs plébános felszólalása után, Csapak Lajos dr kanonok, szemináriumi régensnek nagy szak-tudással és felkészültséggel előadott hozzászólása helyeslésével, az értekezlet elfogadott. A javaslatokhoz még hozzászóltak Ferencz Sándor, Szász József ig. tanítók, Ince Domokos, Biró Ferenc főesperesek és Gaál Tamás esperes, majd vitéz Horváth József tábornok zárószavai következtek. Szeretetre, megértésre és megbocsátásra kérte az értekezlet tagjait. A nemzetnevelésügyi értekezletet a vármegyeházán 22 év után először elhangzott nemzeti imádság magasztos hangjai zárták be, melyet mély meghatódottsággal énekelt minden jelenlevő.

Ma utoljára az idei szezon leg-szebb magyar filmje

Erzsébet

Főszerepben: Karády Katalin, Jávor Pál, Tolnay Klári
a Belvárosi Filmszínházban

Tusnádfürdő szövetkezetének román elnöke ellopta és magával vitte a fürdőszövetkezet kilencszázezer lejét

Csikszereda. Saját tud. Tusnádfürdő szövetkezetét kezelésben volt a román megszállás alatt is, mert Tusnád, Kozmás, Lázárfalva tulajdonos községek érdekeinek ez felelt meg leginkább. Az csak természetes, hogy a románok minden törvényes és törvénytelen eszközzel arra törekedtek, hogy a szövetkezet vezetését kezükbe kaparintsák. Serban Mihály, a földművelésügyi miniszterium alminisztere, minden befolyását érvényesítette a „nemzeti érdek” hangoztatásával és olyan szövetkezetet állított az utóbbi időben a fürdő élére Hamza János volt görögkeleti lelkész, későbbi ügyvéd személyében, aki tüzzel-vassal a romanizálás szolgálatában állott. Személyes barátja volt Serban alminiszternek, aki korlátlanul bízott benne. Így történt, hogy bár Tusnád-

fürdő villatulajdonosai többségben magyarok voltak, mégis román emberek kerültek kinevezés útján a polgármesteri székbe és lassankint az egész vagyonek kezelés is az ő kezükbe került. Amikor Erdély visszacsatolása megtörtént, a román vezetők egy-kettőre kerekét oldották. Így Hamza János elnök, aki már akkor a Nemzeti Újjászülés Arcvonalának csiki elnöke is volt, hamarosan ellépett, azonban, bizonyára „magasabb román érdek”-ből magávalvitte a szövetkezet 900.000 lei készpénzét is. A hiányt Albert Vince szövetkezeti alelnök fedezte fel és jelentette az illetékes katonai hatóságoknak a szükséges lépések megtétele céljából, hisz a szövetkezet többsége magyar lévén, annak arányában őket illeti meg az elrabolt összeg.

Felszólalás a közönség köréből

Nagyváros város lakosságának tejjellátásáról

— Hozzászólás Vásárhelyi Bernát cikkéhez —

A Magyar Lapok okt. 2-iki számában Vásárhelyi Bernát sürgeti egy városi tejgazdaság létesítését, amely lényegesen javítaná a város lakosságának tejjel való ellátását. Teljesen igaz van Vásárhelyinek, a mai tejjellátási rendszer nemcsak hogy elavult, nem méltó a mai időkhez, de egészségügyi szempontból — pedig ez a mérvadó — fent nem tartható. Számítalan próbát végeztem magam is kis tejmérőmmel a piacon, az utcaán vett és a házhöz szállított tejjel, de az teljes tejet soha nem mutatott. A legnagyobb része a városba hozott tejnek lefőlözött, amelyik pedig nem az, a takarmányozás silánysága okozza a tej silányságát is. Hogy a város lakossága kifogástalan jó, teljes tejjel juthasson, ahhoz szövetkezeti intézményre van szükség. Az elmúlt télen, Székelyföldön részt vettem az EMGE által rendezett gazdasági tanfolyamokon, amelyeken az állattenyésztési és állategészségügyi előadásokat tartottam. A Marosvásárhelyhez közel fekvő Ákosfalva községben láttam, hogy a téhen tartó gazdák a napi tejmenyvitésért a közegekben levő tejszövetkezetnek adják át, ahonnan aztán a tej Marosvásárhelyre, a tejközpontba szállított. Tejet a városba az Ákosfalviak nem szállítottak, a tej árát a szövetkezet fizette meg nekik a zsebtartalom szerint, ami természetesen serkentette a kisgazdákat a minél jobb takarmányozásra. Mondanom sem kell, hogy Ákosfalván legjobban érdekelte a gazdákat a fejőstenek okzerű takarmányozásáról és az ezzel kapcsolatos költögtetéséről tartott részletes előadásaim. A fejősről és a tejkészítésről pedig külön előadást tartott a Marosvásárhelyi tejközpont kiküldöttje.

Látjuk tehát, hogy a Székelyföldön már be van vezetve az egészséges tejjellátás módszere, csak át kell azt plántálni ide hozzánk is. Legyenek községi tejszövetkezetek, amelyek átveszik a kisgazdától a tejet és beszállítják Nagyváradra a központra. Hogy aztán ezeket a községi szövetkezeteket milyen módon alakítják, a központ létesítéséhez pedig szükség van-e itt Nagyváradon, hogy a város létesítsen egy tejgazdaságot vagy nem, arra

vonatkozólag az ilyen szövetkezeteket már létesítő szakemberek, tejgazdasági szakiskolát végzett egyének ismeretei és tapasztalatai mérvadók.

A város és a megye állatorvosai a szövetkezeteknek készséggel fognak rendelkezésre állani, végezve a kötelező tuberkulin oltásokat, orkódve a tehének egészségi állapota felett és biztosítva a város lakosságának egészséges tejjel való ellátását.

Nagyvárad, 1940. október hó.

Kellner György
ny. állategészségügyi főfelügyelő.

Pályázati hirdetés

A bereczki római katolikus egyházközség (Háromszék megye) kántortanítói állásra azonnali hatállyal pályázatot hirdet. Javaldalma a rendes tanítói fizetés, 4 hold 404 négyszögöl szántó, 903 négyszögöl kaszáló, kb. 50 kalongya rosz, 50 kalongya zab, 20 szekér tűzifa, kb. 2000 lei ospora, a temetési stóla és lakás (2 szoba, konyha, nyári konyha és gazdasági épületek).

Teendője a 3 tanerős iskolában részére beosztott osztály vezetésén kívül az ifjuság megszervezése és vezetése, énekhar és az egyházközség egyéb kulturális munkájában közreműködés. Tanítói házaspár is pályázhat.

Kántorpróbatára mindenki saját költségén köteles megjelenni. A próba és választás október 13-án, délután lesz. Bereczk, 1940. október hó 2.

Egyháztanács iskolaszék.

A nagyvárad-i mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: A VÉN GAZEMBER,
BELVÁROSI: ERZSÉBET,
DORIAN: MÁRIA NŐVÉR.

Ne kíséreltezzon!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legujabb stílusú és színű chamotte kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javítás

50% famegtakarítást ér el. Kizárólag

Telefon 17-76

„Befisc” KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött
Figusch József keramikus mernők
Szállgyi Dezső-u. 3.

SPORT

Hozzászólás a vasárnapi mérkőzéshez

Kitterhel a felelősség a gyászos szereplésért?

Vasárnap délután a magyar B) válogatott vendégszerepelt Nagyváradon. Ellenfelét Nagyvárad válogatottjának nevezték. Hogy milyen joggal, azt az alábbiakban igyekszünk részletezni. Nem akarunk vizályt és nézeteltérést kelteni, nem is akarunk egyik vagy a másik oldalra állni, hanem mindenképpen tárgyilagosan és az eseményekhez hűen vázoljuk fel a történeteket, amelyek a válogatott mérkőzést megelőzték, közben lefolytak és az utóhangokat, amelyek mulhatatlanul szükségesek a helyzet tisztázásához és a tanulságok levonásához.

Véleménykülönbség az összeállítás kérdésében.

Szombaton délelőtt értesültünk először arról, hogy a rendező két nagyváradai egyesület között véleménykülönbség merült fel az összeállítás kérdésében. A NAC nemzetiségi alapon akarta összeállítani a csapatot, a Törekvés pedig ragaszkodott ahhoz, hogy 3-4 játékos helyett kapjon az együttesben. A munkáscsapat elfogultsággal védte a zöld-fehéreket, akik viszont meg nem értésel a Törekvést. Már akkor előrevetete árnyékát az, hogy megnyugtató megoldás nem fog létrejönni. A Magyar Lapok szombat esti számában hozzászóltunk a kérdéshez és leszögeztük álláspontunkat. Határozottan és félreérthetetlenül követeltük, hogy a kijelölt bizottság a legjobb formában levő labdarugókból állítsa össze Nagyvárad csapatát, hogy az méltóan képviselhesse a város színeit. Kértük, hogy tegyenek félre önző érdekeket akkor, amikor a város labdarugóportjának kérdéséről van szó. Erélyes figyelmeztetésünk azonban kárba veszett, jöndu-

ja. Nem segítettek ezen már a féldőben végrehajtott kicserélések sem, legfeljebb egy katasztrófális vereségtől mentették meg.

S mi ebből a tanulság?

Mindezek előrebocsátása után leszögezzük, hogy nem a vereség fáj, mert nem lehet mindig győzni, készséggel elismerjük azt is, hogy nagyon rossz napot fogott ki az egész csapat, de határozottan állítjuk, hogyha a klubérdekeket félretéve, a legjobb magyar csapatot állították volna ki, más volna az eredmény is. Nem idegesítették volna fel előre a játékosokat és akkor azok is sokkal odaadóbban és lelkesebben küzdöttek volna. S mindezt a felelősség a NAC és a Törekvés által kijelölt válogatókat terheli. — Nagyvárad labdarugóportja méltán elvárta tőlük, hogy a fejlődés érdekeit tekintik és ne azt számolják, hogy hány játékos kerül be a NAC-ból és a Törekvésből. Vonatkozik ez elsősorban a Törekvése. A NAC részére viszont nem mentés, hogy nem volt más választásuk. Ehhez csak ragaszkodni és minden körülmények között ki-

tartani lehet, de meghátrálni soha. Megérdemelték azokat a gunyos megjegyzéseket, amelyeket a budapesti vezetők a csapat teljesítményére tettek.

Az egész „válogatósdi cirkusz” és a gyászos szereplés után feltesszük még az utolsó kérdést: Tanultunk-e egyáltalán valamit a történetekből? Azt hisszük, igennel kell felelünk. Az egyesületek mindenkor úgy állítják össze csapatukat, ahogy nekik tetszik, de ha a jövőben ismét Nagyvárad válogatottjának szerepeltetésére kerül sor, akkor egy semleges bizottságnak kell összeállítani a csapatot, mert a klubfanatizmus ugylátszik még mindig nem dühöngte ki magát, főleg a NAC-ról és a Törekvésről van szó. Ugyanis, ha az egyik valami helyes dolgot ajánl, a másik csak elvből is visszautasítja, hogy ne legyen igaz. Ennek véget kell vetni.

Eszre kell térni végre, amíg nem késő...

(b. s.)

BODOLA, SPIELMANN, JUHÁSZ, KOVÁCS ÉS DOBAY LETILTÁSÁT KERI A ROMÁN SZÖVETSÉG. Budapesti jelentik: Hétfőn levél érkezett az MLSz-hez a román futballszövetségtől. Ebben a románok a következőket írják: „Tudomásunkra jutott, hogy Bodola, Spielmann, Kovács, Juhász és Dobay nyilvános mérkőzésen szerepelt a Nagyvárad AC, illetve a Kolozsvári AC színeiben. Mivel a nevezett játékosokat román együttesek eddig még nem adták ki más egyesület részére, kérjük a MLSz-t, hogy az öt játékost a nyilvános szerepléstől eltiltani sziveskedjék mindaddig, amíg egyesületük őket ki nem adja”.

Apcéhi híradások

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást keres

Perfekt minden fűző 15-ére ajánljuk jó bizonyítvánnyal. Cím: Nagyvárad, Telesi Pál-utca 12. Kenyér üzlet.

Önálló cipőfelsőrekesztő állást keres, elmenne vidékre is. Kuderna Ferenc. — Nagyvárad, Smetka György-u. 14.

Négy középiskolát végzett keresztény leány üzleti, vagy más hasonló elfoglaltságot keres. Galamb-u. 11 sz.

Házvezetőnek, vagy mindenesnek menne Kelle Juliska, Hodossy-u. 26.

Bejáró takarítást, mosást, vasalást vállal Nagy Károlyné, Béke-u. 6-a.

Allást nyec

Trafik vezetésében gyakorlatlan bíró garanciaképes keresztény magyar hűlyget azonnali belépésre keres Bémer-téri Kishidőfi trafik.

Tanuló fiut női szabósághoz felveszek. Sólyom, Alapi-u. 4.

Lakás

Kiadó I. és II. emeleti 2 szobás modern lakás. — Nagyvárad, Pável-u. 20. szám.

Egyszobás összkomfortos lakás kiadó. Nagyvárad, Berkovics Ferenc-u. 58.

Kiadók 2, 3 és 4 szobás hallos modern lakások. Hitler Adolf-u. 24. Telefon 11-04.

Kiadó egyszobás konyhas és háromszobás komplet lakás, Pável-utca 17. alatt és háromszobás komplet magánház a nagyállomás közelében. Értekezés dr. Bozsodi ügyvédnél, Nagyvárad, Pável-utca 17.

Gerliczy-utca két szobás fürdőszobás és egy szobás fürdőszobás lakás kiadó. Értekezés dr. Bozsodi Szaniszló-u. 55. alatt.

Kiadó november 1-re 4 szobás modern utcai lakás, balkonnal I. em. Rulikovszky ut 22.

Adás-vétel

Ford teherautó 8 hengeres, fahordásra alkalmas, eladó. Nagyvárad, Komendánsrét, Fröbel-u. 9.

Eladó Körös-utcában sarok telek tégla és faanyaggal. Érdeklődni Popovics irodában, Nagyvárad, Szent János-u. 6

Butorok mindenféle, nagyon olcsó budapesti árért kaphatók. Nagyvárad, Kossuth-u. 5. Steiner butorüzlet.

Különféle

Német-magyar tanítónő órát ad, polgári iskolára előkészít, valamint zongora órát, zenédei képességgel ad, házhöz megy. Cím: Molnár cukrászda, Nagyvárad, Rákóczi-ut 26.

Nagyforgalmu bodega átadó. Vendéglők, ruhatarak, kenyérüzlet kiadók. Borpincébe percentest keresek. Székely, Nagyvárad, Magyar-utca.

Pesti szövetségtám 500/0-al olcsóbbak. Mágori, Katolikus Kör épület.

Csont és moslák eladó a Markovits lak-tanyában. Jelentkezni: Páll gondnoknál.

Keresek kétszobás lakást összkomforttal, azonnalra, teljesen bebutorozva. Ajánlatok: I. számú postahivatal 10 számú postafiók.

Butorozott szoba, különbejárattal, azonnalra kiadó. Szilágyi Dezső u. 14-a.

Hegedűórákat ad a Budapesti Zene-művészeti főiskolán végzett okleveles tanárnő. Címeket a kiadóba kér.

Mindenféle kézimunkát vállal szegény, keresztény, magyar nő. Várady Mária, Nagyvárad, Hodossy Miklós-u. 25.

Ujság-makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Uj existenciát alapíthat. Tanuljon nyelveket! Szerezzen kereskedelmi ismereteket! Minél előbb iratkozzék be október elsején induló csoportos nyelv és kereskedelmi tanfolyamunkba. Beöthy Ödön utca 42-a II. em. Tantárgyak: Magyar nyelv és helyesírás, német, olasz, angol és francia könyvvitel, számtan, levelezés, gyors- és gépirás. Elsőrangú pedagógusok! Mérsékelt díjazás! Folytatólagos beiratkozás!

Tordán az állomás közelében lévő 4 szobás, szuterennel, kertes, modern házamat elcserélném várad hasonló házzal. Érdeklődni este 7-10 óra közt Nagyváradon a Rimanóczy szálloda portásánál.

Menekült műasztalos, megbízható, házakhoz megy fényezni, javítani. Praporgescu 9.

Iskolás gyereket teljes ellátásra vállalkoz, vagy koszt nélkül, Szilágyi Dezső-utca 29. Erdélyi útné.

A dési Miasszonyunkról nevezett iskolánövérnek vezetése alatt álló polgári leányiskola I. osztályába az 1940-41. tanévben bennlak és bejáró tanulókat felvesszünk. — Beiratás október 1-15-ig. — Ugyanott félbennlakókat is felvesszünk. Igazgatóság

Temesvári kis családi házat és a város legjobb helyén lévő nagy telket elcserélném várad házzal. Érdeklődni telefonon: 13-43. sz. alatt.

Női kosztümök és kabátok készítenek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

INGATLANT venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

Elveszett

Elveszett egy kaucuk tarca liversettel és benne pénzzel. Megtaláló jutalmat kap. Iskola u. 1.

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Pál Arpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda Rt igazgatója

KÉSZÜLT A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÜRFORGÓGÉPEN, NA GYVARAD, SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZ.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

latu tanácsaink süket fülekre találtak. Nem tudták, vagy nem akarták megérteni az illetékesek, hogy itt nem klubdekről van szó, utlajdonképpen nem egyesületüket képviselik, hanem a város labdarugóportját. Nem tudtak felülemelkedni és mégis volt hátsorságuk ahhoz, hogy érdekeik előtérbe tolásával egy esetleges súlyos kudarcnak tegyék ki a várost.

Megnemérés, intrika, vadaszkodás.

Még most is keserű szájjal gondolunk vissza a szombat esti tanácskozásra, amikor is az összeállítás megszületett. Már kétszer úgy volt, hogy minden félbeszakad és nem tudnak megegyezni. A Törekvés ragaszkodott 3 játékosának szerepeltetéséhez és ennek érdekében mindent elkövetett. Parázs veszekedések zajlottak le, vadaszkodások és neveléses javaslatok hangzottak el. Olyanokat is be akartak venni a válogatottba, akik még egy jó középcsapatban sem állnak meg a helyüket. Mint megfigyelők résztvettünk a tanácskozáson, megpróbáltuk, hogy bizonyos dolgokat megértsünk, de a leghatározottabb visszautasításban volt részünk. Figyelmeztettük a válogató urakat, hogy mindezt felelősségre fogjuk vonni őket, de vállvonogatással intézték el a kérdést. A NAC képviselői nem voltak konzervensek, a Törekvés részéről kijelöltek pedig megelégedetten távoztak, hogy keresztülvitték, amit akartak.

A potyagól után összeroppant a csapat.

Vasárnap délután azután beigazolódt, mennyire igazunk volt. Jó kezdet után a váradai együttes összeroppant és a potyagól után szinte lélek nélkül játszották végig a mérkőzést. Nyisztor, akinek szerepeltetéséhez a Törekvés annyira ragaszkodott, két formás potyagólt szedett be. Rossz visszagondolni kiadására, amelyek legfeljebb 20-25 méterre szálltak. Egy ilyen remek kapuskirugásnak köszönhető az egyik gól. Horotan balszélső találkozott ugyan labdával, de ugylátszik nem helyezett súlyt rá, hogy kissé magánál tartsa, szívesen átengedte az ellenfélnek. Mindehhez még hozzájárult, hogy Sebők és az edzés nélkül játszó Praszler is rossz napot fogott ki s az elvette az egész csapat kedvét, amely már amúgy se volt rózsás. 90 percből 70 percig másodrangú szerepet játszott Várad válogatott-